

J. M. Thiele X. S. 1712

DISPUTATIO MEDICO - FORENSIS,

De

**MUTILO MEDI-
CINAE CORPORE RE-
SARCIENDO, PER CHIRURGIAM
ET PHARMACIAM POSTLI-
MINIO REVOCANDAS.**

Quam

Adspirante Divini Numinis Gratia,

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORVSSIAE, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO, SUPREMI JURIS PRINCIPE ARAUSIO-
NENSI, caetera,

&
GRATIOSO AMPLISSIMAE
FACULTATIS MEDICAE CONSENSU
IN ACADEMIA FRIDERICIANA

ad diem 22. Junii A. MDCCIX.

H. L. Q. C.

Publico Eruditorum Examine subjicient

PRAESES

ANDREAS OTTOMAR GOELICKE,

MED. D. ejusdemque PROF. P. EXTR.

&
RESPONDENS

CHRISTIANUS KNAUT, Hall, Magd.

HALAE MAGD. LITTERIS CHRIST. HENCKELII, ACAD. TYP.

**SACRAE
MAJESTATI
BORUSSICAE**

**Hae Professionis publicae nuper susceptae
primitiae**

Dicatae ac consecratae

funto,

SERENISSIME AC POTENTISSIME
R E X
DOMINE CLEMENTISSIME.

Nemo unquam p̄aganorum
divinitatem post fata, cre-
dulorum hominum opi-
nionē, consequurus esse
legitur, nisi singulari be-
neficio reliquum genus humanum ita si-
bi devinxerit, ut majores pro more se-
culi gratias evergetis suis habere vix
posse crederent superstitiosi gentiles,
quàm si in numerum DEORUM eosdem
referrent: Omnis enim consecratio be-
neficiis atque utilitatibus publicis cer-

)(2

tissi-

tissimè debetur. APOLLO, Deorum gen-
tilium summus & antiquissimus, ob in-
ventam Medicinam DEUS habitus est:
Similiterque AEscULAPIUS, ejusdem
filius, qui à Patre suo omnem medendi
peritiam acceperat, apud Graecos aeq;
ac Romanos pro DEo cultus: CERES
ob frumentorum inventionem, cum an-
teà glandibus vescerentur homines, di-
vinis honoribus adfecta. BACCHO, vi-
norum repertori, eandem ob causam sa-
cra quoque facta sunt. Et ne reliquos
gentilium DEos, qui omnes citra con-
troversiam homines fuere mortales, plu-
ribus commemorem, prae caeteris omni-
bus memorabile inprimis mihi videtur
monumentū antiquissimum, quod dua-
bus columnis Nysae urbis, quam in limi-
ne Arabiae felicis versus Aegyptum non-
nulli ponunt, characteribus sacris inscri-
ptum legebatur: Ego sum REX OSI-
RIS, qui arma mea per totum hoc uni-
versum circumtuli ... ad ipsam usq; Ar-
cton

Et non . . . Nobili profapia oriundus . . . Pa-
rens Diei: Nullus in mundo locus, ubi non
fuerim, & TOTUM HOC UNIVERSUM BE-
NEFICIIS MEIS ADIMPLEVI. Unde liquet,
nihil aequè antiquissimo huic Aegyptiorum
Regi divinitatem conciliaffe, quàm benefi-
ciorum, quibus totum ferè universum imple-
verat, multitudinem. Equidem sanctissima,
quam profitemur, religio non patitur, ut TI-
BI, REX Augustissime, gentilium more sa-
cra faciamus, nomen Tuum ad astra, im-
mortalitate licet dignissimum, transferamus
aut thura TIBI incendamus: Nihil tamen
summa illa, quam TIBI debemus, devotione
dignius, aut officio nostro convenientius,
quam si TE, Beneficum PATRIAE PATREM,
qui pro salute populi tui vigiles semper curas
agis, tanquam DEUM in hisce terris, ipso sacro
codice hunc titulum summis Imperantibus
liberaliter indulgente, piè ac devotè vener-
mur, utpote quem multo majori jure prome-
reris, quam omnes, quotquot sunt, DII gen-
tilium. Non enim solummodò populos, ditio-
ni ac dominationi TUAE subjectos, innumeris

maclasti beneficiis, sed & externos, tyrannide
inaudita patriis sedibus expulsos, paterne re-
cepisti, indigenarum jura ipsis indulxisti, &
plerosq; illorum majoribus cumulasti divitiis,
quam vel reliquerant vel in mediis Patriae, a-
lioquin dulcissimae, deliciis acquirere un-
quam potuissent. O felicem itaq; ac ter qua-
terq; beatum PRINCIPEM, pro cuius salute
nemo non fidelium subditorū omnes suas fa-
cultates, bona, vitamq; ipsam lubens immo-
laret! O fortunatum populum! Cui talem
coelitus destinavit REGEM supremus re-
rum humanarum ARBITER, sub cuius umbo-
ne ac tutela, tanquam in securo portu, suavi-
ter requiescit, cuius thronum maiestate ve-
rendum sapientia condecorat, quiq; gratia,
aequitate, iustitia, clementia reliquisq; impe-
randi virtutibus suffultus, in feros usque po-
steros conservabitur constantissimè. Benefi-
centia imprimis Domui Borussia-Branden-
burgicae usq; adeò naturalis est, ut eandem in
extremis quoq; mundi oris Fama jam dudum
ebuccinaverit; Eadem integras coloniarum
cohortes in vastissimas Optimi ac Munificen-
tissi-

tissimi REGIS regiones allexit; Imò, ut nihil diffimulem, eadem & me ante complures jam annos in hasce terras invitavit: Sperabam enim, fore, ut, quam in multa peregrinorum millia largissimè derivaveras munificentiam; eandem & in me conferres. Nec spem meam me omnino fefellisse, nuperrimè adhuc expertus sum, cum Professionem Medicinæ extraordinariam clementissime mihi demandares, meq; florentissimæ hujus FRIDERICIANÆ membrum esse juberes; Pro quo insigni beneficio humillimas ac nunquã intermorituras TIBI refero gratias. Faxit modò summum illud NUMEN, cujus liberrimo nutu atq; arbitrio omnia reguntur, ut Serenissimus ac Potentissimus BORUSSIAE REX cum Alma illa terrarum Borusso-Brandenburgicarum Matre ac Nutrice, REGINA, constantissima semper valetudine fruatur! Faxit, ut cuncta ejus consilia, quae vel pro salute totius REGIAE DOMUS vel fidelium suorum subditorum suscepturus est, felicem omni tempore sortiantur eventum!

Faxit

Faxit, ut REGIUS PRINCEPS, Magna
FRIDERICI WILHELMI MAGNI pro-
genies, in exteras nuper regiones profectus,
felicibus auspiciis ad nos revertatur ! Faxit
denique, ut Celsissima ejus Conjux, novum
ac pretiosum, quod sub pectore suo gerit, pi-
gnus, Lucina prosperè obstetricante, felicis-
sime suo tempore excludat, sicque SALO-
MONI NOSTRO nunquam deficiat, qui
post ipsum in folio ejus sedeat, EJUSDEMQUE
Regnum in seram usque posteritatem stabi-
liat atque confirmet. Haec votorum meo-
rum summa est; Ita animitus voveo

SERENISSIME AC POTENTISSIME

REX

SACRAE MAJESTATIS VESTRAE

Humillimus Servus

D. ANDREAS OTTOMAR GOELICKE, P. P.

SUMMARIA.

Medicorum ipsiusq; artis longè felicior fuit conditio priscis, quam hists nostris temporibus §. I. Quò sensu modernorum medicina vocetur mutila ipsique medici grillatoribus aequiparandi? §. II. Eam antiquissimis temporibus & in primis veluti incunabulis merè tantum diaeticam fuisse & chirurgicam §. III. Et morbis internis rarissimè laborasse primos homines, atque adèd therapeutiam internam exiguum habuisse usum ostenditur, §. IV. Hinc consequitur, medicinam magis chirurgicam fuisse, quo nomine apud antiquos claruerunt Chiron Centaurus ejusque discipuli, uti & Aesculapius Graecorum §. V. Eadem postèa in arte magnam nominis celebritatem consequuti sunt Machaon & Podalirius ambo Aesculapii filii ejusque filiae, Hygieia & Panacea, Jaso, Acceso, Aegle & Roma; §. VI. Ipse quoque Hippocrates ejusque filii, Theslalus cum Dracone, item Galeanus & plures alii sequiorum medicorum chirurgiam cum ipsa medicina constanter combinarunt, §. VII. Sed circa tempora Herophili & Erasistrati fatalem partium suarum divisionem in diaeticam, pharmaceuticam & chirurgicam passa fuit ars medica, §. VIII. Quam postèa promoverunt propria medicorum superbia, inscitia, incuria, nimiaque animi mollities & effeminatio §. IX. Magnam interim facturam passi fuerunt medici separatione chirurgiae à medicina interna; id quod patet (1) ex effectuum evidentia & certitudine artis chirurgicae prae medicina interna §. X. (2) efficacia operandi §. XI. Quo medio chirurgia à reliquo medicinae corpore infeliciter hactenus separata cum eodem denuò unienda? Et an hujus conjunctionis aliqua iterum spes assulgeat? §. XII. Officium Professorum ac Studiorum Medicinae hoc in negotio, §. XIII. Quo sensu capiendum, quando Hippocrates in juramento calculi vesicae sectionem medicis solenniter prohibere videretur, & an cedat in opprobrium artis, si medici ipsimet chirurgiam exerceant? §. XIV. Transitus ad pharmaciam, ubi ostenditur, qualis ejus antiquitus fuerit facies, & qua ratione successivis temporibus à reliqua medicina separata & in pharmacopoeos translata sit; ubi simul rationes istius divisionis exponuntur, §. XV. Divisio pharmaciae in Galenicam

cam & Chymicam, quam ultimam in primis revocavit Paracelsus & Helmontius, ubi simul, quibus satis exposita fuerit pharmacia chymica, explicatur. §. XVI. Uti artis pharmaceuticae; ita & pharmacopoeorum antiquis temporibus alia fuit ratio, & quare Pigmentarii, aromatarii, seplasiarii, medicamentarii &c. fuerint vocati, & quomodo ab illis omnibus differant pharmacopoei nostri moderni? §. XVII. Injustam & regulis aequitatis contrariam esse eorum actionem, qua medicos ipsos in jus vocare non erubescunt, medicamentorum praeparationem & dispensationem solemniter ipsis prohibendo: Dubitatur quoque, an ex Constitutionibus ita dictis Siculis causae suae patrocinium petere possint pharmacopoei. §. XVIII. E contra privatam remedium dispensationem ab omni tempore exercuisse medicos toto orbe celeberrimos. §. XIX. Argumenta eorum, qui pharmacopolitorum publicorum auctoritatem defendunt, enarrantur simulque refutatur. §. XX. Aliae eorundem rationes & responsiones ad easdem. §. XXI. Concluditur tandem ac demonstratur, Republicam officinis pharmaceuticis talibus, quales hodie sunt, citra damnum cavere posse. §. XXII. Incommoda pharmacopolitorum publicorum s. XXIII. & XXIV. Errores pharmacopoeorum non facile excusandi insidias struunt medicorum famae & aegrorum sanitati ac vitae. §. XXV. Hinc tandem inferitur: Nec posse medicinam reddi perfectam nec medicos felices, nisi pharmacia cum reliquo medicinae corpore, uti olim conjuncta fuit, demum uniat & conjungatur: Et quae sint media conjunctionem istam promovendi? §. XXVI. Objectio, an munus medicorum Romae fuerit servile, propterea quod pharmaciam simul exercuerint, ejusdemque solutio. §. XXVII. Conclusio & Paraenesis ad Doctores & Studiosos Medicinae, §. XXVIII.

§. I.

Medicorum & παραδοξον plerisque videbitur, quod inter unanimes medicorum modernorum plausus & votivas acclamaciones univrsi illud & vastissimum medicinae hodiernae corpus imperfectionis arguam, mancum idem ac mutilum depraedicem, ejusque defectus per chirurgiam & pharmaciam postliminio revocandas salutariter refarciendos esse statuam. Plerique enim in laudes hujus artis immoderatus effunduntur, nec proinde felicitatem eorum, in quibus vivunt, temporum satis extollere sciunt, adeo

ded ut nonnulli in ea hypothesew inventorumque novorum ubertate ambigere haud vereantur, possint à posteris, utur ingeniosissimis & laboriosissimis vel quicquam novi adhuc superaddi. Ut verò jam taceam plurima illorum, quæ nuperrimè demum aut nudius tertius detecta esse creduntur, natales suos venerandæ antiquitati sine controversia debere, atque ab hujus facibus omnem suum, quo coruscant, splendorem mutuari, sicuti in singulari quodam scripto clarior simulque fufius id probatum ivit (a) Theodorus Janssonius ab Almelooven: Vehementer tamen subit mirari, plerosque miserandam, in qua plurimi nostrorum temporum medici unà cum arte sua constituti sunt, conditionem non advertere, multò minus prae cœco, quo foetus suos ce-rebrinos prosequuntur, amore, de remediis tempestivè eidem occurrendi cogitare. Quod apparebit luculentius, si *priscos* illos cum hūc *recentioribus* paulisper conferamus: *Illi* enim magna non solum autoritate pollebant, sed & apud magnates aequè ac plebem in summa erant existimatione, unde & titulum *Gratiosorum* acquisivere: *Horum* plurimi verò in sordidissimo vivunt (b) contemptu. *Illis* amplissima concedebantur privilegia & immunitates: *His* verò vilissima quæque hodie imponuntur. Olim Pharmacopœi & Chirurgi Medicorum erant ministri, hodiè Domini: O-

A 2

lim

(a) Tractatu singulari de inventis Nov-Antiquis, in quo quidem Author causam medicorum veterum contra istos recentiores optimè agit, intereà tamen hoc manifesto laborare videtur vitio, quod pleraque Neotericorum inventa, quæ sine dubio recentioris aevi partus sunt, indifferenter veteribus ita vendicet, ut è tanto inventorum numero, quæ nostra tempestate citra dubium pro novis habentur, vix ullum sit, cujus in veterum monumentis manifesta non deprehendantur documenta. Vereor autem, ne multis invidis & obtorto veluti collo obtrudantur inventa, quæ ipsis fortè nunquam venerunt in mentem. Ejusdem vitii reum sese facere videtur Georg. Paschius Tr. de inventis novis,

(b) Vid. Gorris Medicina contempta.

1717

lim Medici immensas acquirebant (c) divitias; hodiè cum perpetua conflantur paupertate, & evilit vericulus; *Dat Galenus opes &c.* Olim Medici jura exercebant in pharmacopœos; hodiè pharmacopœi in medicos, præparationem ac dispensationem medicamentorum privatam solenniter ipsis prohibendo. Olim pharmacopœi venerabantur medicos; hodiè medici pharmacopœos. Quis autem dubitabit, Chirurgos acque ac pharmacopœos tacitè & in sinu suo ridere infelices illos artis salutaris praticos, dum vident, partes medicinae maximè reales & essentielles à reliquo ejo corpore avulsas atq; in ipsos translatas, reales, inquam, & maximè essentielles partes, ex quibus non solum major speranda est fama sed & lautior in loculos proventus. Cur itaq; medicos in alta sua, qua frui videntur, animi pace & tranquillitate turbarent, & non aequo potius animo paterentur, ut cerebrinis suis specula-

(c) Prodigiõsa est summa, quam praxi sua acquisivit Medicus, cujus ex Hieronymo Mercuriali meminit Mons. le Clerc *Histoir. de la Med.* troisiem. part. Liv. I. Chap. II. infrequenti Inscriptione.

P. DECIMIUS P. L. EROS
MERULA MEDICUS
CLINICUS CHIRURGUS
OCULARIUS VI. VIR

HIC PRO LIBERTATE DEDIT HS. 1000

HIC PRO SEVIRATU IN REMP.

DEDIT HS ∞ ∞

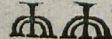
HIC IN STATUAS PONENDAS IN

AEDEM HERCULIS DEDIT HS.

HIC IN VIAS STERNENDAS IN

PUBLICUM DEDIT HS. 100 ∞ ∞

HIC PRIDIE QUAM MORTUUS EST
RELIQUIT PATRIMONI

HS ∞

culacionibus sese pascant, hypotheses vel novas effingant, vel antiquas resingant aut reformat, de temperie, structura & usu partium subtiliter non minus, quam strenuè & ad ravim usque disputent, ventriculo interim vacuo sub cunctis hisce moliminibus graviter murmurante, & contumeliosas querelas in artem & artistas continuè evomente. Interim ut cunctis hisce malis maturè, si quae medicina iisdem adhuc superest, provideatur, nullum salubrius perspicio remedium, quam si saluberima ars medica in statum suum antiquissimum, auctoritatem, jura ac privilegia in integrum restituatur, h. e. Chirurgia & Pharmacia, tanquam reales & essentielles medicinae partes revocentur & cum eadem denuò uniantur: Sic enim certissimus sum, ignominiam, contemptum, sorditiam, paupertatem, aliaque mala & incommoda medicorum ipsiusque artis sua sponte cessatura. Sicuti igitur hoc ipso vindicabitur medicinae, quod cessatura. Sicuti igitur hoc ipso splendore restituatur: Ita non inutilem laborem me suscepturum esse confido, si ex antiquitatibus & primis medicinae originibus eruero, quae vetustissima hujus artis fuerit facies, qua ratione successu temporis & chirurgia & pharmacia à reliquo ejusdem corpore fuerit separata, & in chirurgos ac pharmacopoeos unà cum variis privilegiis & immunitatibus translata, adeò ut praeter diaeticam & morborum interiorum curationem nihil fermè hodiè medicis videamus esse relictum. Faxit autem summum numen, ut excusso metu humano, & ab omni affectuum intemperie & praedicti auctoritatis liberi de arduo hoc negotio ita tractemus, ut proximi nostri commodum & Reipublicae emolumentum inde promoveatur.

§. II.

Ante omnia inquirendum, quo sensu medicinam, tot praeclaris inventis hodiè superbientem, mutilam vocemus. (d)
Mutilam aliàs appellatur, cui pars, licet non semper principalis

A 3

(d) Vid, Micrael. Lex. philosoph, ad voc, *mutilum* p. 697. & 698.

palis, demta est, adeo ut totum non amplius integrum constituat: Hac significatione mutilum dicimus hominem, cui alterutrum crus vel brachium detruncatum est, qui que eam ob causam grallis incedere cogitur. Nemini igitur scandalum fortè præbebimus, si eodem quoque sensu hodiernam medicinam judicemus esse mutilam & grallis incedentem, cum principalibus suis partibus veluti totidem brachiis seu fulcris, quibus potissimum innititur, chirurgia sc. & pharmacia sit orbata. Quod unicuique non difficulter persuadebimus, qui singulas istas medicinae partes, prout vulgò recensentur, indissolubili vinculo invicem colligatas esse animadvertit. Quid enim juvaret vel exquisitissimam structurae corporis ejusdemque functionum habere notitiam, & quid prodesset, morbosum quoque ejusdem corporis statum una cum causarum tam antecedentium quàm continentium serie explorasse, nisi fida & comprobata haberemus remedia, soli demum pharmaciae in acceptis referenda? Et cui bono alias Anatomiae tam sedulam navarent operam studiosi medicinae, nisi ut operationibus chirurgicis, majori dexteritate administrandis tandem inferviat? Si ergò pharmaciam & chirurgiam à reliquo medicinae corpore separet, mancum idem, mutilum ac imperfectum efficiet. Atque adeò si medicos nostros modernos grillatoribus istis (sit venia verbo) quàm simillimos esse dixerimus, quis jure nos taxabit?

§. III.

Fuit autem, si rem à primis suis originibus repetere velimus, tota medicina antiquissimis temporibus merè tantum diaetetica & (e) chirurgica: Cum enim primi homines sim-
pli-

(e) Eleganter non minus quàm verè antiquum medicinae statum sic describit Cl. Salmasius Proleg. in Libr. de homonym. Hyles Jatricae p. 13. *Vetus Medicina in opere tantum consistebat & manu sola agebat: Unde & Xesberyus omnium antiquissima medendi ratio. Herbas legere, succum ex his parare, aegro propinare, vulnera deligare, sanguinem sistere herbis impostis, urere, secare, & quaecumque alia manu sunt, munus olim medici unius fuit, artem suam non lingua exercentis, sed opere.*

plicissimo tantum victu uterentur, & à carnibus animalium maciatorum abstinere, utcumque etiam à morborum inter-
 norum insultibus vivebant immunes. Nihilofecius tamen,
 quia vita humana tot tantisque aerumnis & casibus inopinis,
 vulnerationes vel laesiones partium non rarò inducentibus
 est exposita, non aequè commodè chirurgia poterant care-
 re. Et licet vulnera, ulcera aliaque partium solidarum laesio-
 nes ut plurimum quoque febrim aliaque symptomata inter-
 na soleant inducere, iisdem tamen paucis quibusdam regu-
 lis diaeteticis dextrè applicatis poterant occurrere, ut proli-
 xo iterum medicamentorum internorum apparatu opus non
 haberent: Ex quibus proinde, vetustissimis istis temporibus
 solam diaeteticen cum chirurgia floruisse, longè clarissimum
 est, & manifestum insuper ejus rei documentum praebet
 mirabilis illa Patriarcharum potissimum ante diluvianorum
 longaeuitas, quam non aliunde rectius, quam à simplici illo,
 quo fruebantur, victu & carniū abstinentia derivandam ef-
 se putaverim. Quis enim credat, ad aetatem usque adeo
 prodigiosam perventuros fuisse primos homines, si carniū
 esai, uti hodierna animalia carnivora, liberalius indulissent?
 Quandoquidem carnes copiam chyli & sanguinis ac proin-
 de plethoram gignunt, quae deinde morui sanguinis depura-
 torio, secretorio & excretorio, quibus sanguis à summa illa,
 in quam propendet, ad corruptibilitatem proclivitate pro-
 vidè praeservatur, maxime obest. Qua eadem in sententia
 nobiscum est (f) Quercetanus & Prosper Alpinus, qui ac-
 curatum de medicina Aegyptiorum commentarium nobis
 reliquit. Ita etiam (g) Dicaearchus scripto nobis commu-
 nicavit, quod Saturni seculo longaevi fuerint homines, quia
 carnes respuebant, spontè ex terra nascentibus contenti. Ne-
 que verò carnibus tantum abstinebant, sed etiam potu sim-
 plicis-

(f) in Diaet. pag. 323.

(g) apud Porphyr, Lib. X. de abstinent.

plicissimo aquae sitim restinguebant, uti (h) Claudius Deodatus expressè testatur, qui Patriarchas usque ad tempora Noae, quibus usus vinorum innotuit, solo aquae potu usos fuisse admodum verisimile existimat; Unde & de eodem simplici victu ita cecinit Ovidius, scriptor profanus:

*At vetus illa aetas, cui fecimus aurea nomen,
Foetibus arboreis, & quas humus educat, herbis
Fortunata fuit, NEC POLLUIT ORA CRUORE.*

Alii verò alias hujusce longaevitatis causas, non minori animadversione dignas, adferunt, quas inter locum suum hic inveniant, quas ab Excellent. Hoffmanno, (i) nuperrimè adductas esse recordamur: Aliam scilicet, fuisse ante universale illud diluvium globi terraquei structuram, aliam coeli & atmosphaerae faciem, aerem nempe purum, tenuem, solum natale admodum benignum, aquas subtiliores ac salubriores & alimenta melioris temperaturae. Post factam verò totius mundi inundationem ipsas rerum qualitates valde fuisse immutatas, & hinc multorum morborum origini ansam suppeditatam, quae omnia apud laudatum authorem latius explicata legi possunt. Idem haud ita pridem argumentum admiranda styli venustate profecutus est in Acad. Wittebergensi Excell: (k) Bergerus, qui praeter atmosphaerae per diluvium impurius factae aliorumque elementorum alterationem, quam non excludit, maximoperè considerandam esse vult illam generandae prolis & propagandae familiae curam proveciori demum aetate v. g. anno sexagesimo susceptam, cum contra nimis accelerata illa ac veluti praecipitata generandi maturitas cum ipsa vitae brevitate non debeat non inevitabiliter esse conjuncta. Quemadmodum itaque nimia illa feminalis liquoris ipsiusque virtutis generan-

(h) in Panth. Hygiast. l. 2, c. 2.

(i) Dissert. de Method. vitam longam acquirendi ejusque causis,

(k) Disput. de vita longa.

randi praecocitas vitae brevitatem hodieque induceret: Ita mirum videri nobis non deberet, contrariam istam generandi productionem maturiori demum aetate susceptam longaevitati Patriarcharum solenniter admodum fuisse. Porro autem censu causarum longaevitati contrariarum excludendum non esse existimat usum frequentem salis atque fermentorum, quod utrumque antediluvianis in ratione victus fuerit incognitum, vel saltem non usitatum, atque à Noachi posteris, inter quos demum eorundem usus invaluerit, ad haec nostra tempora propagatum, sicque nobis vitae brevitatem accelerasse, illis verò massarum ejusmodi fermentantium neglectum vitam produxisse, rationibus non improbabilibus colligere videtur: Ubi imprimis per salem intelligit istum culinarem communem, cujus usus tantopere hodie invaluit, ut eodem vix per momentum amplius carere queamus: Per fermentum autem ingenere omnem massam fermentatione quadam paratam, sive fuerint esculenta sive potulenta; Huc enim propemodum recidunt, quae prae laudatus author disputat, de quibus tamen omnibus hic nostrum suspendimus iudicium, benevolo potius lectori ea argumenta pluribus expendenda relinquentes.

§. IV.

Interim hinc liquet, therapeutica interna, ista quidem tempestate, non adeò fuisse opus; quia rarissimè ex morbis internis propter rationes allegatas aegrotabant: Quod adeò quidem in ea morum integritate & totius vitae temperantia mirandum non est, cum hodiè adhuc, ubi tamen cupiditatibus suis carnalibus indulgentissimè fraena laxare videntur, homines nihilominus rarissimè soleant aegrotare. Quamvis enim plerique medicorum unà cum Hippocrate unanimiter ferè conquerantur, *totum hominem* (universos homines) à natura (à nativitate) morbum esse: Meritò tamen contra hos observavit, & primus quidem, quantum mihi innotuit, Excell.

D. (1) Stahlius, esse hoc enunciatum experientiae contrarium & rarissimè non nisi aegrotare homines: Quod etiam si verum sit, attamen miraculo simul proximum est, corpus sc. animale, è mixtione summè corruptibili compositum & inter media corruptionis organa constitutum, ab ipso corruptionis actu non solum non facildè laedi, sed etiam quàm diutissimè sartum rectumque conservari, i. e. singulos homines per totam suam vitam rarissimè aegrotare, & rarissimè omnium contingere, singulis hominibus multos morbos, simul varios, quique nihil aut parum inter sese habeant commune, ac denique minimè omnium contingere corpori humano tales aegritudines, quae non magis à causis externis & quidem violentioribus inferuntur, & iis quidem talibus, quae rarè ita impetuosè grassantur, adeoq; rarius quoque nocent: Siquidem leviores illae causae externae, eaeq; communiores ex seipsis parum valent ad aegritudines inferendas. Sed numerosissimi potius morbi omnium primò & primario in motu sese exerent, qui quò magis essent repentini & funesti, eò etiam magis immediatè & eminenter nocerent. Ex quibus omnibus magnum illud & hactenus veluti inter medicos inauditum deducit tandem paradoxum consuetarium: Rarissimas esse & paucissimas causas, quae varias corpori humano aegritudines valeant immittere, atque ad eò hominem in summa illa partium qua fluidarum qua solidarum, utpote valde tenerarum & ad dissolutionem pronarum proclivitate constitutum, rarissimè tamen aegrotare. Quae omnia uti per experientiam quotidianam sunt notissima simulque certissima: Ita à priori paulò solertius medicis inquirendum in phoenomeni hujus admirandi rationes: Quarum principem prae laudatissimo Auctor (m) alibi videtur collocasse in motu suo progressivo seu

(1) Disp. de infrequentia morborum personali.

(m) Dissert. de motu progressivi sanguinis Mechanismo.

circulatorio sanguinis, tanquam actu quodam mechanico, quo corruptio ista fermentativo - putredinosa, ad quam alias Massâ sanguinea ex indole sua admodum propendere observatur, felicissimè avertitur. Ac duo potissimum ex ejusdem sententia sunt, quae mechanisimum istum absolvunt; *Primum* consistit in *motu perpetuo transpressorio*, quo *sanguis* utcuque *fluidus ac depurabilis* conservatur. *Asterum* verò in *depuratione ejusdem transcolatoria* vertitur, dum sub isto per organa colatoria transitu *acrior ac fermentescens sanguinis portio* perpetuò sequestratur, ac proinde à reliquo utili ac puro cum summo oeconomiae animalis emolumento proscibitur.

§. V.

Cum igitur medicinae interius administratae apud antiquos pauca legantur vestigia; Nisi fortè actum purgatorium, quem à (n) Melampode (o) primùm institutum fuisse legimus, excipere hinc velimus: Consequens est, eandem magis chirurgicam, aut saltem chirurgiam cum medicina ar-

B 2

ctis-

(n) Melampus vetustissimus Graecorum Poeta & Medicus fuit, cujus etiam Homerus mentionem facit, & Plinius Hist. Natural. Lib. 5. cap. 5. his verbis: Melampodis fama divinationis artibus nota est: Ab hoc appellatur unum hellebori genus Melampodium. Aliqui pastorem eodem nomine invenisse tradunt, capras purgari pasto (alii legunt pastore) illo animadvertentem, datoque lacte earum sanasse Proeridas furetes. Vid. Galen. Lib. 7. de atra bile. Dicitur propterea fuit καὶ ἑξοχὴν καθάρτης. i. e. purgator.

(o) Saltem antiquiora actus purgatorii solennius in hominibus instituti monumenta apud scriptores non occurrunt, licet insimul negari nequeat, antiquitatem hujus remedii tempora Melampodis longissimis parasangis transcendere debere, quia nullum medicationis genus magis naturaliter indicatur, quam actus purgationis: Si quis enim voracitati vel ingluviei deditus ventriculum suum praeter modum oneraverit, facpissime vomitibus vel diarrhoeis spontaneis citra aliud subsidium externum ab hoc onere liberatur: Unde etiam citra laboriosam ratiocinationem remedii hujus utilitatem ac necessitatem observasse primos homines, admodum hinc redditur probabile. Vid. Monsieur Daniel le Clerc Histoire de la Medecine prem. part. Liv. I. Chap. XVIII. p. 53.

cliffimo femper vinculo copulatam fuiffe. Prius enim, quàm medici peculiarem curandorum corporis humani affectuum internorum fcientiam constituerent, illamque externas aegritudines fanandi provinciam in alios devolverent;

Unus erat toto (Medicinae) vultus in orbe.

Hinc ergò plerique eorum, quos Antiquitas tanquam primos medicinae inventores producit in scenam, ob peritiam fuam chirurgicam, magnam nominis fui celebritatem confe-
cuti funt. Hoc inprimis nomine innotuit (p) Chiron Centaurus, (q) Saturni & Philyrae filius, utpote qui primus herbis, morbos praecipuè externos, vulnera & ulcera magna felicitate curare docuit, quare adhuc hodie ulcera pene incurabilia & ab aliis pro desperatis habita Chironiana vocari confueverunt: Imò ob fingularem fuam, qua pollebat, herbarum notitiam (r) Magnelfii populares ejus herbarum primitias ipfi immolabant. Dicitur quoque eadem, uti & militari in arte inſtruxiſſe fortiffimos ac celeberrimos temporis fui heroes, Herculem, Arifteum, Thefeum, Telamone-
nem, Teucrum, Jafonem, Peleum ejusque filium Achillem: Quare eosdem quoque Chirurgiae peritos fuiffe, dubitari nequit. Eadem inter Graecos laude inclaruit (s) Aefculapius

---

(p) Quod Chiron Centaurus praeter reliquas medicinae partes chirurgiae inprimis operam navaverit, operose demonstravit Marcus Aurelius Severinus, quondam Anat. & Chir. in Regia Schola Neapolitana Prof. in egregio opere *de efficaci Medicina*.

(q) Ita nos docet Plinius hist. nat. Lib. 7. cap. 56. Medicinam Aegyptii apud ipsos volunt repertam: Alii per Arabum Babylonis & Apollinis filium: Herbariam & medicamentariam à Chirone, Saturni & Philyrae filio.

(r) Plutarch. Sympos. Lib. 3. quaest. 1. p. 647. Tyrii Agenori, Chironi Magnetes primitias offerunt, quod ii primi medicinam fecisse existimantur.

(s) Hic probe distinguendus est ab Aesculapio Aegyptiorum seu Phoenicum, qui isto Graecorum multò fuit antiquior. Cicero non duos sed

pius, qui tamen ad majores perfectionis gradus utramque medicinam evexit, curando non solummodò affectus externos, vulnera & ulcera, sed etiam internos, febres doloresque varii generis per potiones anodynas, incisiones aliaque remedia exterius applicata. Magnus praeterea patronus erat incantationum magicarum, amuletorum aliorumque remediorum superstitiosorum, quae in hodiernum adhuc diem à credulis & superstitiosis mulierculis, imò & aegyrtis ac circumforaneis magno in pretio habentur. Medicinam quoque Gymnasticam aegrotis suis commendabat, ipsamque praxin clinicam, nostris temporibus tantoperè celebratam primus exercuisse dicitur. Unde post haec tempora omnes medici, aegrotantes in lectulis suis visitantes, clinici appellati sunt. Quae omnia rursus demonstrant, chirurgiam ab ipso quoque Aesculapio cum reliqua Medicina arctissimè fuisse copulatam.

§. VI.

Prodierunt postea ex lumbis Aesculapii *Machaon* & *Podalirius*, haud degeneres patriarum artium haeredes, qui, ut Celsus testatur, in bello Trojano Ducem Agamemnonem secuti sunt, suisque commilitonibus non mediocrem attulerunt operam: Proinde (τ) Homeri quoque carmine laudantur

B 3

tur

sed tres introducit Aesculapios Lib. 3. de natur. Deor. dum ita loquitur: Aesculapiorum primus, Apollinis, quem Arcades colunt; qui specillum invenisse, primusque vulnus dicitur obligavisse. Secundus, secundi Mercurii frater; is fulmine percussus, dicitur humatus esse Cynosuris; Tertius Arisippi & Arisinoes qui primus purgationem alvi, dentisque evulsionem, ut ferunt, invenit: Cujus in Arcadia non longè à Lusio flumine sepulcrum & lucus ostenditur.

(τ) Iliad. B.

Ἰάναι δ' ἠγείσθην Ἀσκληπιῶ δύο πᾶδες
ἰντῆ ἀγαθῶ, ποδαλείει & ἠδε Μαχάων.

Hofse

tur uterque: Chirurgiam tamen solertius ipsos excoluisse hinc probabile redditur. Ipsam quoque venaesectionem prospero cum successu in duobus brachiis administrasse fertur (u) Podalirius in Regis Damethi filia, quae ex alto domus prolapsa fuerat: Unde primum venaesectionis secunda fortuna administratae exemplum habemus. Quas verò numerosas idem Aesculapius habuit filias, singulae quoque paternae professionis fuerunt peritae, id quod vel ex ipsis earundem nominibus liquet: Sunt enim (w) *Hygieia & Panacea*, per quas jurare cogebantur aequae ac per Apollinem ipsum medicinae Candidati tempore Hippocratis, *Panacea* item, *Jaso*, *Aceso*, *Aegle & Roma*, pleraeque in divinis numeratae & salutis Deae vocatae. Unde incidenter patet, jam antiquissimis temporibus sexum sequiorem professioni medicae sese immiscuisse, ac proinde hodiernum vix pati, ut ab eadem excludatur.

§. VII.

Ex eadem Aesculapii profapia suum quoque genus deducit Divus Hippocrates, quod ipsemet fateri non erubescit, dum decimum octavum in ordine ex familia Aesculapii descendentem sese nominavit, uti ex tabula Genealogica operibus ejus editionis Lindenianae praefixa videre licet. Quantos in Anatomia & Chirurgia fecerit progressus legi potest apud

---

Hofse versus Eobanus Hessus, non incelebris Germaniae nostrae vates ita latio reddidit:

Quos duo ducebant fratres Phœbique nepotes,
Matre Coronide, praestantes arte medendi,
Belligerique ambo, Podalirius atque Machaon.

(u) Historiam hujus medicationis refert *Stephanus Byzantinus in voce Syrna*.

(w) Hanc salutis Deam fuisse probant veteres Inscriptiones, quarum primam valde memorabilem adfert Janus Gruterus Corp. Inscript. p. 67. n. 9. Altera verò apud eundem legitur pag. 68. n. 5.

apud (x) Daniel. le Clerc, & libri, quos de officina medici, de vulneribus, de articulis &c. conscripsit, abunde testantur. Quos verò post fata sua reliquit filios, Theffalus & Draconem, eadem, prout gentis Asclepiadeae consuetudo ferebat, arte liberaliter instruxit. Potissimum tenuit (y) Theffalus, qui maximam vitae suae partem in aula Archelai, Regis Macedonum transegit, atque proinde hominis admirandi titulum promeruit. Ex quibus omnibus clarissime videre est, chirurgiam cum medicina constantissime fuisse copulatam & ab una eademque persona administratam. Et quidni? Cum, ut (z) C. Celsus optimè judicat, non implicet, unum eundemque hominem ea omnia praestare posse, &, prout (a) alio in loco loquitur, omnes medicinae partes ita invicem innexae sint, ut ex toto separari nequeant. Qua in re plenissime nobiscum consentiunt cordatissimi quique medici, inter quos nominasse sufficiat (b) Conringium, magnum illud Academiae Juliae decus, qui in haec erumpit verba: *Apud veteres sanè medici ipsi suamet manu omnia medicamenta praeepararunt, chirurgiam exercuerunt, vulnera curarunt, emplastra adhibuerunt, &, ut verbo dicamus, singula artis opera peregerunt, id quod ipse quoque Galenus praestitit, ut ut suos etiam ministros habuerit.* Similia docet (c) Hoffmannus Altdorffinus, quando inquit: *Uti olim in divisa erant opera medici, ita hodie quibusdam locis omnia sunt rejecta in chirurgos dictos, quibusdam quaedam tantum qui-*

(x) Histoire de la Medecine prem. part. Liv. III. Chap. 28. p. 218. jusqu' à 223.

(y) Ita scriptum nobis reliquit Galenus in Libr. Hipp. de nat. human. Comment. 1.

(z) in prooem. libr. VII.

(a) in prooem. libr. V.

(b) Introduct. in art. med. cap. 1. §. XII. p. 9.

(c) Lib. V. Instit. med. cap. ult. §. 4.

quibusdam alii faciunt, alii non: Galenus Romae ipse secabat venam, vulnera obligabat, fracturas dirigebat, quod Aesculapium ipsum cum filiis, totaque posteritate usque ad Hippocratem fecisse constat. Aquapendens Patavii per ministrum quidem secabat venam, sed ipse obligabat vulnera & abscessus, dirigebat ossa &c. Quae procul dubio etiam ratio est, quare chirurgus apud Homerum *ιατρος καθ' εξαχην* dictus fuerit.

§. VIII.

Post haec verò tempora, florentibus inprimis Erasistrato & Herophilo, prout iterum (d) Celsus observat, ars medica perniciosissimam ac vix ullo tempore plenè refarciendam passa est divisionem in tres praecipuè partes, sc. *Diaeteticam*, quae per regulas diaeteticas & sanitatem praesentem studet, *pharmaceuticam* seu *medicamentariam*, quae & medicamentorum praeparationem & dispensationem dirigebat, ac denique *Chirurgicam*, quae solis affectibus externis, manualementem administrationem efflagitantibus praesidebat; Quae tamen officia medici cuncta hactenus ab una tantum persona fuerant administrata: Quod pessimum fatalis divisionis exemplum approbarunt quoque medici Aegyptiaci: Galenus enim & Herodotus testantur, sua aetate diversas in partes medicam artem fuisse discernitam: Alios enim circa capitis notitiam, alios circa oculorum, alios circa dentium, circa alvi vicinarumque partium alios, circa morbos occultos alios fuisse versatos, hincque factum, ut singulorum morborum singuli fuerint medici, adeoque omnia medicis fuisse referta. Cujus pessimae consuetudinis feminale fermentum nec hodie penitus extinctum vel eradicatum esse, testantur integri agyrtarum & circulatorum greges, quorum alii ophthalmicos, alii lithotomos, sese appellare non verentur, ali-

---

(d) Vid. praefat. lib. I.

dentium evellendorum, alii herniarum curandarum, alii farcomatum refecandorum, alii vermium expellendorum notitiam plenis buccis jaclitant, qui tamen omnes plerumque nulla reliquarum medicae artis partium peritia, multò minus ulla elegantiori doctrina aut literatura sunt imbuti. Esse interim priicas illas consuetudines à nostrorum temporum moribus planè alienas vel ex eo liquet, quod hodiè vix ex totius artis praxi tantùm lucrentur practici, ut familiam honestè sustentent. Quid quaesò eventurum foret, si singulorum morborum singuli forent medici? Quantas autem turbas & incommoda pepererit fatalis illa, noxia & nunquam fatis deploranda functionum medicarum separatio, quotidie adhuc cum suo damno experiuntur medici, videntes pharmacopoeos, qui olim medicorum tantùm ministrerant, non solum omne sibi commodum praeripere medicamentorum praeparatione & distributione, sed etiam ipsi praxi clinicae in se immiscere. Eandem cladem in artem saluberrimam in se introducunt chirurgi & barbitonfores, balneatores & obstetrices, agyrtae & circumforanei simileque hominum genus, a quibus quotidie cum summo Reipublicae damno profuturum ac turpissimè profanatur. Ut proinde nimium diductam hanc disciplinarem, quae uni cupiam arti absolvendae famulantur, divisionem & multò magis ejusdem artis exercitiorum ad diversos artifices distributionem (e) Vesalius alique cordatiores medici non possint fatis deplorare.

§. IX.

Neque rationes tristes hujus divortii amplius latere nos possunt: Peccarunt enim medici *partim fastu & superbia*, qua professione sua indignum judicabant ipsi operi manus suas admovere: Quapropter viliores istas, quae manuum ministerio perficiuntur, operationes ad alios, servos v. g. vel famulos suos devolvebant; Quod praesudicium utut perniciosissimè

(e) In praefat, magni Operis.

sisimum in hunc usque diem ex animis plurimorum eradica-
 ri nequit, quo magistros chirurgiae ipsis medicis secundum
 eminentiam ita dictis gradu & dignitate longè inferiores pro-
 pterea iudicant, quod manuum opera utantur, cum tamen, si
 rem ex aequo aestimare velimus, chirurgi cum medicis pari
 ambulent passu, ipsaque chirurgia hac medicina interna longè
 non solum antiquior sit, sed & certitudine & evidentia tam in-
 dicationum curatarum quam curationis ipsius longissimis
 parafangis excedat & superet. Partim verò peccarunt *incu-
 ria & inscitia*; Cum enim ministri, qui iussu medicorum
 ferviles & manuaras peragebant operas, continua illa praxi
 tandem dexteritatem & quendam quasi habitum acquirerent,
 imò eadem operandi promptitudine ipsos medicos facillè su-
 perarent: Hi laborum pertaesi veluti connivendo permitte-
 bant, ut ministri manuales istas operationes sibi vendicarent
 ac pleno tandem jure in seipsos transferrent, relinquentes in-
 terea medicis ipsam veluti professionis hujus umbram ac dire-
 ctionem, qua & hi non difficulter erant contenti, dummodo a-
 gendi & operandi modum aliis dicitare & praescribere
 possent. Partim denique *nimia animi mollitie & effoemi-
 natione* quidam delicatuli voluptatum nepotes delinquebant,
 ferrum & ignem, tanquam duo heroica chirurgiae instrumen-
 ta ipsimet abhorrebant, vulnera & ulcera cacoëthica nausea-
 bant, manus vel cruore vel fordida sanie collutulare metue-
 bant, sicque eò facilius externas corporis aegritudines curan-
 di artem à se in alios transferri patiebantur, penitus in eo dege-
 nerantes à laudabili priscorum medicorum, Aesculapii, Chi-
 ronis, Hippocratis, Galeni aliorumque consuetudine, qui non
 minus strenua manuum applicatione quam salutaribus ac pru-
 dentibus consiliis praesentem mortalibus attulērunt operam.

§. X.

Quanta verò haec medicorum dementia fuerit, quod
 nobilissimam medicinae partem à toto ejus systemate sepa-
 raverint & in alios devolverint, vel ex eo manifestum est, quod
 chi-

minus plenam curationem admittunt? Quid dicam de cephalaea diuturna, ophthalmia inveterata, scorbuto, malo hypochondriaco confirmato, phthisi, hydrope, lue, venerea & inprimis podagra variisque ejus speciebus, quae propterea non citra rationem opprobrium medicorum audit? Sanè extremae arrogantiae reum sese faceret, quisquis vel hic infirmitiam suam vel artis impotentiam non agnosceret. Similis prorsus est conditio morborum acutorum, v. g. februm acutarum simulque contagiosarum, malignarum ac pestilentialium, variolarum, morbillorum &c. à quibus homines plerumque feliciter convalescunt per solam illam naturae autocratiam, quàm prolixam medicamentorum farraginem, teste inprimis plebe ignobili ac rustica, cujus plurima pars saepius absque ullis medicamentis, solo illo naturae robore spontaneo, ex morbis istis elucatur, ubi inprimis cum Excell. (h) Stahl per istam naturae autocratiam intelligimus liberationem ac restitutionem laesionum humani corporis spontaneam, solo ministerio actuum s. n. usitatorum, secretiorum sc. & excretiorum, & quidem sine concursu medicationis extrinsecae artificialis perpetrata, plenissimè ea in re consentiente Hippocrate, & *naturas esse morborum medicatrices* graviter pronunciante. Quis ergò audebit amplius negare, medicinam illam manuariam longè esse certioram & effectus longè praesentiores spondere, quàm quidem istam internam, ubi non leves oriuntur suspiciones, an vim morbi superaverint vel medicamenta exhibita, vel ipsa haec, de qua loquimur, naturae autocratia? Nihil verò contra evidentius est, quàm venam v. gr. secare, tumorem aperire, labia vulnerum à se mutuo diducta unire & conglutinare, uterum vel anum prolapsum restituere & in situ ac loco suo nativo retinere, foetum mortuum ex utero extrahere, farcomata rescindere, hernias restituere, ossa luxata reponere, mem-

---

(h) Vid. Dissert. de autocratia Naturae,

membra corrupta & sphacelata refecare, dentes cariosos & dolentes evellere, & quae sunt ejus generis plura.

§. XI.

Neque tantum certitudine ipsorumque effectuum evidētia chirurgia superat medicinam, sed etiam *operandi efficacia*, unde etiam non citra rationem *efficacis medicinae* titulum à Severino promeruit: Malo enim herculeo remedium quoque herculeum opponendum est. Secundum nonnunquam & urendum est medico, imò & membrum corruptum & sphacelatum à reliquo trunco rescindendum ac separandum est,

Ne pars sincera irabatur.

Quam procedendi rationem ipse quoque (i) Hippocrates commendavit, dum inquit: *Quaecunque non sanant medicamenta, ea ferrum sanat; Quae ferrum non sanat, ea ignis sanat; Quae ignis non sanat, ea incurabilia judicanda sunt.*

Optandum tantum foret, ut serio tandem haec in animos suos admitterent aegrotantes, nimiam illam effoeminationem & teneritudinem excuterent, atque adeo forti, constanti & intrepido animo facis suis sese submitterent. Sic nullum est furtivum, quin multos ex orci faucibus erepturi essent praedubium, quin multos ex orci faucibus erepturi essent praesente auxilio chirurgicarum administrationum periti medici. Mulierculae imprimis aut gravi & difficili partu laborantes, aut cancro mammaram affectae talibus vel similibus in casibus pudorem tanquam sudorem noxium ex fronte deberent extergere. Sed furdis frustra narrantur fabulae; Malunt enim praesentem oppetere mortem, quam efficacem illam, sed simul salutarem admittere medicinam.

§. XII.

Pudore itaque suffusos oportet esse medicos, qui antiquissimam illam, nobilissimam, certissimam simulque maxime efficacem medicinae partem ab hominibus indoctis, quos olim famulorum loco tantum habebant, manibus extorqueri sibi

C 3

passi

(i) Sect. 8. Aph. 6.

passi sunt, imò, ut rectius fortè dicam, eandem tanquam illustri sua conditione indignam prae nimio fastu, incuria, ignorantia vel effoeminatione animi sua sponte dimiserunt. Quid verò jam, hâc potissimum rerum facie, consilii? An scientia praestantissima in constrinis barbitonorum, balneatorum similliumque hominum securè relinquenda? An verò eorundem officinae susque deque vertendae, aut magistri saltem ex iisdem vel obtorto collo expellendi sunt, eadem ferè ratione, qua olim, qui columbas vendebant aut argentariam in templo Hierosolymitano faciebant, scuticis expellebantur? Aut an Magistratus implorandus, ut exercitium chirurgiae solenniter ipsis interdicat? Minimè gentium: Primum namque impium foret, ipsique arti inevitabile tandem pareret exitium. Alterum ab insania manifesta parum abesset, imò politicè consideratum impossibile; ac tertium denique optandum potius quam sperandum. Nulla in re Magistratus inferior segnius plerumque officium suum exequitur, quàm in abrogandis abusibus praxin medicam concernentibus: Unde quicquid etiam obloquatur physicus ordinarius, suaeque vocationis tenori contrarium esse operosè demonstrat, haud difficulter tamen impetrabunt circulatores & circumforanei, ut rejiculas suas merces in foro publico venales exponant, crumenas rusticorum emungant, & cum periculo vitae eorum, qui curae sese submitunt, temerariè non minus quàm impudenter lithotomias, herniotomias, cataractarum depositiones similesque operationes suscipiant, quibus ex voto non succedentibus, gloriosus Thraaso excessit, evasit, erupit. Quae tamen omnia eò restringenda non sunt, ac si nullos profus lithotomos, herniotomos, operatores, oculistas &c. in republica bene constituta tolerandos esse existimemus, etiamsi rerum suarum apprimè satagentes adeoque nomine suo verè digni sint: Sed id nihilominus jure efflagitamus, ut à consiliis & directione medicorum toti pendeant, adeoque fraudibus, circumventionibus & indomitae quidvis audendi, & in vitas & sanitatem ho-

ho-

hominum impunè grassandi libidini ac licentiae quodammo-
dò obviam procedatur.

§. XIII.

Si ergò, ut modò vidimus, nec chirurgia in officinis bar-
bitonorum relinquenda, nec vi manifesta ipsis extorquenda,
quid tandem spei ac consilii superest, eandem ad medicinam
revocandi & cum eadem denuò uniendi? Dicam paucis:
Professores in Academiis provinciam sibi conceditam dex-
trè exornare, atque studiosos medicinae administrationibus
chirurgicis maturè adflescere debent, plane ut veterum A-
sclepiadarum consuetudo ferebat, qui *πεπαδευμένως*, medica
arte imbuendos, primum in iis, quae ad curationè morborum
chirurgicam spectabant, instituebant, tandemq; ad medicinam
internam promovebant. Neque verò Graecorum tantum,
ea fuit consuetudo chirurgiam medicinae jungendi: Sed si-
mile quoque institutum ipsis (k) Romanis approbatum fuisse,
ex antiquis quibusdam monumentis haud obscurè colligi-
mus. Dum autem Collegiorum chirurgicorum in Acade-
miis

(k) Nihil certius est, quam apud antiquos Romanos chirurgiam
medicinae constanter fuisse conjunctam: Quare etiam nonnulli secun-
dum eminentiam medici vulnerum vocabantur, quorum pertinet inscrip-
tio, quae legitur apud Pignor. tr. de servis pag. 71.

CHRESTAE. CONSERVAE. ET. CONJUGI
CELADUS. ANTINOUS. DRUSI,
MEDICUS. CHIRURG,

Quidam illorum ocularii vel ab oculis dicebantur, quorum refertur po-
test inscriptio Romae prope collem Hortulorum inventa:

TI. LYRIUS. TI. CAESARIS,
AUG. SER. CELADIANUS,
MEDICUS. OCULARIUS.
PIUS. PARENTIUM. SUORUM, &c.

Clini-

miis frequenter instituendorum praxin efflagito, non solum intelligo chirurgiam illam pharmaceuticam seu medicamentariam, quae in infinita tantum medicamentorum sarragine conquirenda & confarcinanda laborat, qua in re solummodo occupatum fuisse Jacobum Hollerium, plerique asserunt, attamen secundum Johannis van Horne judicium ab infania parum aut nihil differret: Sed potissimum etiam chirurgiam istam manuariam seu operatricem, quae in variis operationibus, singulari cum dexteritate adornandis, consistit; ad quam ritè docendam & tractandam exquisita anatomiae notitia opus esse vel me tacente quilibet intelligit: Sic enim praxi postmodum admoti juniores medici ipsimet, inconsultis chirurgis, operationes suscipere, sicque eodem ac simplici artificio chirurgiam reducerent, & cum reliquo medicinae corpore unirent, quo eandem amiserunt. Neque verò de felici consilii hujus eventu ac successu desperandum est; Sunt enim primò adhuc *in possessione vel quasi*: Nulli enim chirurgorum hodiè permissum, ut de vulnere conditione vel lethaliitate apud magistratum propria auctoritate deponat, sed medici tanquam prudentioris judicium attendat per art. 3. ord. Med. Brand. de anno 1694. Wann zu Besichtigung der verwundeten oder entleibeten ein Chirurgus aus den Ambts-Meistern neben dem phyfico oder Medico, welchem solche Besichtigung committiret/ gefodert wird/ soll derselbe die Untersuchung mit behördlichen Fleiß und Behutsamkeit ohne alle

---

Clinicen vero sic dictam cum chirurgia constanter combinatam fuisse, ex sequente Inscriptione clarissimè videre licet:

P. DECIMIUS P. L. EROS
 MERULA MEDICUS
 CLINICUS. CHIRURGUS
 OCULARIUS VI. VIR
 HIC PRO LIBERTATE DEDIT. HS, 1600 &c.

alle vorgefaste Einbildung / praesumtion oder partialität ver-
 richten / und des physici oder medici Veranlassung mehr / als
 seinem eigenen gutdüncken folgen. Et art. 4. Ist der affectus
 von sonderbahrer Wichtigkeit und Gefahr / sollen sie (die Chi-
 rurgi) einen verständigen Medicum mit zuziehen / und ohne des-
 selben Einrathen / bevorab innerliche medicamenten / die von eini-
 ger consequente, als purgantia &c. einzugeben sich nicht unter-
 stehen. & art. 5. Insonderheit / weil die Erfahrung gegeben / daß
 durch die Franzosen-cur, so per inunctionem mercurialem &
 salivationem geschieht / unterschiedliche grobe Fehler vorgegan-
 gen / so die patienten mit dem Leben haben gebüßet / sollen sie in
 dergleichen Fällen ohne assistance eines medici sich hinführo
 keiner solcher cur vor ihren Kopff alleine unterfangen / bey
 hoher unnachlässiger Straffe. Si igitur, uti ex locis allegatis
 apparet, medici in possessione sunt vel quasi, nil fanè me-
 tuendum, quin pleno tandem jure artem chirurgicam sibi
 vindicaturi sint. Cui scopo feliciter obtinendo *propria chi-
 rurgorum ignorantia* velificabitur: Protruduntur enim quo-
 tidie in constrictas homines admodum ignari & ad quidvis
 potius aliud, quàm ad exercendam chirurgiam apti, omni a-
 natomiae & materiae medicae subsidio prorsus destituti, qui
 quo insolentius & audacius in vitas & sanitatem hominum
 debacchantur, eo planiorem medicis viam pandunt ean-
 dem denuò invadendi, dummodò ipsimet eadem non labo-
 rent incertis, quam in aliis reprehendunt. Nam si hi illis
 aequè imperitici aut fortè imperitiores essent, non solum in-
 justa foret praetensio, sed &, si coecus coeco viam monstra-
 ret, ambo in foveam procul dubio praecipitarentur: Quare
 prudenter admodum hac de re judicat Excell. D. (1) Stah-
 lius: *Tunc verò, inquit, justissimam censëbimus à priori, &
 factu quoque facilem à posteriori hanc praetensionem, ut chi-
 rurgi aequè ac pharmacopoei strictissimè intra cancellos at-*
 D que

(1) Dissert. de medicinae & chirurgiae perpetuo nexu §. XLII.

que praescriptos limites suae professionis sese contineant, quando medicos suae artis supra exceptionem peritos omnes esse, nec alios multis etiam chirurgis minus peritos inveniri tempus tulerit.

§. XIV.

Verùm audire adhuc mihi videor nonnullos objicientes, me frustra studiosos medicinae ad excolendam aequae exercendam chirurgiam cohortari, ipsisque proinde vana tantùm ac inani spe blandiri, fore, ut cum reliquo medicinae systemate eadem denuò societur, atque ita ad antiquum suum, quo olim radiabat, splendorem revocetur, cum medicorum omnium princeps, Hippocrates, licet in operationibus chirurgicis non solum valdè fuerit peritus, sed & reapse easdem ipsemet exercuerit, seridò tamen medicos dehortatus sit, ne calculi vesicae exsectionem ipsimet administrarent, sed potius aliis hominibus frequentandam eam relinquerent, ceu in juramento Hippocratis expresse injungitur. Tantùm verò abest, ut Hippocrates hoc loco medicis chirurgiae peritis dissuadeat, quò minus operationes sic dictas manuales ipsimet exerceant, ut potius eosdem talium rerum peritos summoperè laudet. Famae solum juniorum medicorum ipsiusque artis hoc ipso consulere voluit prudens senex, ne temerè & praeter necessitatem tales susciperent operationes, in quarum circumspecta administratione sufficientem nondum dexteritatem acquisivissent, quaeque cum ambiguo & ancipiti effectu & eventu essent stipatae, qualem imprimis est lithotomiam, funesta plurima exempla demonstrant: Fore igitur consultius, si aliis, talibus in negotiis expeditioribus res ea potius relinqueretur. Atque hinc fortassis factum est, ut, quemadmodum inter medicos, ita & inter chirurgos successivis temporibus certae enatae sint sectae: Qui enim hodiè tumorum, vulnerum, ulcerum, fracturarum & luxationum curam gerunt, singulari praerogativa chirurgorum titulum ambiunt: Qui verò è contra oculorum

lorum, dentium, calculorum herniarumque medicationes suscipiunt, speciali operatorum, illi Graecorum *εγύαρυ* respondente titulo salutari malunt. Neque insuper metuendum, quod alii adhuc objicerent, cessurum hoc in opprobrium artis ipsorumque medentium, si chirurgiam tanquam rem foedam & abominabilem ipsimet exercerent: Referunt enim historiarum monumenta de Dionysio Tyranno & Josina Scotorum Rege, quod magna animi praesentia & felicitate tractarint affectus externos, quorum posterior etiam magno suo exemplo subditis suis occasionem dedisse videtur, ut hodiè adhuc non pauci Scotiae nobiles vulnere curationi sese applicent: Imò multos non solum Angliae sed & Galliae nobiles medicinae & chirurgiae in hunc usque diem sedulam navare operam, res est notissima.

§. XV.

Ast relicta chirurgia progrediamur ad pharmaciam, de eadem similiter demonstraturi, quod antiquis temporibus cum reliquo medicinae corpore arctissimè fuerit conjuncta ac proin à solis medicis exercita: Quam ob causam ipse quoque Galenus, qui non levem pro more seculi, in quo vivebat, pharmaceutico studio operam navaverat, uti ex commentario ejus de medicamentorum compositionibus apparet, pharmacopoeus Antonini Caesaris appellatus fuit, sicut apud (m) Petrum Castellum legimus, & (n) Ammannus ingenuè fateatur, pharmacopoeos artem suam primitus à medicis didicisse; Id quod insuper propter ipsam rei naturam aliter fieri non potuit: Cum enim pharmaceutica sub prima medicinae infantia esset simplicissima, & nonnullorum tantum simplicium, uti & paucorum quorundam compositorum notitia absolveretur, quid pharmacopoeis fuisset opus? Et licet successivis temporibus sensim à primaeva sua

D 2

sim-

(m) in optim. Med. Sect. II. pag. 55.

(n) Med. Crit. discurs. 25. p. 191, & 193.

simplicitate descisceret, nondum tamen tam latè sua extenderat pomoeria, quin ab una eademque persona & medicina & pharmacia potuerit administrari, donec tandem volu-
pratibus hominum auctis & luxu ubique introducto rei quo-
que medicamentariae apparatus augeri, à medicis deferri & in
alios devolvi cœpit. Quod quo tempore factum sit, licet
usque adeò exactè determinare non possimus, à vero tamen
non longè recedere videntur, qui unà cum Pseudo-christia-
nismo luxuriam, & cum luxuria simul pharmacopolia in Ger-
maniam introducta esse argumentis non contemnendis de-
monstrant. Ubi enim gulæ & ventri inserviunt homines,
ibi largam morborum segetem pullulare necessarium est con-
sequens. Unde licet meliora videant probentque mortales,
Zch esse/was mir schmeckt/ und leide/ was ich fan. Interim sa-
talem istam divisionem & pharmaceuticæ à medicina separa-
tionem jam multis seculis ante in Africa institutam fuisse,
author est (o) Conringius: *Plurimis quidem seculis (in-
quit) caruit officinis pharmaceuticis ars medica, ipsis meden-
tibus domi pharmaca sua conscientibus; idemque mos hodie-
que obtinet per omnem Asiam. In Africa vero primum vi-
dentur medici hanc curam à sese in alios rejecisse, ante hos
quingentos amplius annos, quo tempore ibi floruerunt nobi-
lissima regna Tanetanum & Maroccanum sub regibus Lun-
tuniae & Almohavidicæ familiae. Avenzoaris sanè ævo,
qui seculi duodecimi initio, undecimi fine floruit, morem il-
lum in Africa obtinuisse, non videtur dubitandum. Inde cum
doctrinarum artiumque omni genere in Hispaniam primum,
mox in Europæ reliqua concessit. Maximam tamen sym-
bolam ad hanc divisionem contulisse propriam Medicorum
pigrinitiam, non obscurè innuit (p) Helmontius hæc veris-
simis*

(o) Med. Hermet. Lib. 2. cap. 8. p. 293.

(p) Tractat. de febr. c. 15. §. 9. edit, Germ.

simis licet acrioribus verbis: Die Apotheker-Kunst/ inquit, hat erstlich ihren Anfang bekommen von den Kramerern/ so mit einfachen Kräutern und Gewächsen gekandelt/ und von Kräutler-Samlern. Hernach aber/ als die Aerzte gesehen/ daß es nicht einem jeden gelegen wäre die Kräuter zu kochen/ einzumachen und zuzurichten/ so hat man diß Wesen zugleich den Materialisten mit anvertrauet: Dabey aber die Aerzte die ausserlesensten und geheimen Stücke vor sich behalten/ damit sie ihren Nachkommen etwas zur Ehre liessen. Endlich aber NB. als die Faulheit der Aerzte immer mehr und mehr zunahm/ thut man nun nichts anders mehr/ als daß man aus einer Gasse und aus einem Hause ins andere läuft/ und aus den vielen Besuchungen und Gängen seinen Gewinn suchet. O quam pulchrè & quam verè medicorum nostrorum pragmaticorum mores corruptos perstringit Vir acutissimus, utpote quos ultrò citroque per plateas videmus discurrentes, suosque aegrotantes bis terve quaterve de die citra necessitatem visitantes, ut titulum clinicorum majori, quam ullo alio tempore, jure hodiè promereantur. Hernach (pergit idem) seynd die Apotheker-Bücher (dispensatoria) aufkommen/ da man nemlich hin und wieder die besten Recepta zusammen geklaubet/ nachdem es etwan ihr Unverstand zugelassen. Damit man nemlich solche Urkneynen in den Apotheken schon fertig hätte und zu kauffen gebe/ mehr/ damit es desto geschwinder zugehe/ als daß sich die Sache allemahl recht eigen so schickte. Ita ergo turdus (medicus) sibimet ipsi suam cacavit perniciem.

S. XVI.

Caeterum longè alia & distincta pharmaceuticae illius veteris, Galenicæ dictæ, ab hac nova, quam chymicam hodiè solenniter appellamus, fuit facies, cum illa solum sua ex vegetabilium & pauca ex animalium regno petierit medicamenta, haec verò ex ipsa mineralium, longè majori efficacia pollentium familia eadem hauserit, quae etiam in morbis quibusdam chronicis, hydrope, lue venerea, epilepsia, mania

aliisque contumacissimis affectibus desideratissimam & à vegetabilibus solis vix unquam expectandam attulere operam. Qua in re facem reliquis praetulerunt Theophrastus Paracelsus & Johannes Baptista Helmontius, quos postmodum Michaelis, Barnerus, Rolincius, Bohnius, Ludovici, Wedelius, Lemery, le Febure, Marggravius, le Mortius pluresque alii recentiores magno numero secuti sunt. Quibusdam tamen laudabilis illa innovandi ratio usque adeò displicuisse videtur, ut propterea in primos pharmaceuticae hujus chymicae assertores maximè contumeliosas evomerent criminationes, qua in primis irae & animi intemperantia adversus Paracelsum ejusque asseclas laborasse Hermannium Conringium non immeritò miramur: Passim enim ipsum vocat (q) *nequam*, qui proprium nomen corruerit, & magnificos atque pomposos titulos sibi tribui affectaverit; (r) Alibi dogmata ejus absurda vocat & impia, quae omnibus ante se natis explosis & irrifis non solum in artem salutarem sed & universam philosophiam introduxerit, eamque (s) sordibus suis conspurcaverit, multis nugacissimis scriptis exaratis, Non rarò ipsum novae & monstroae sectae autorem vocat, (t) agyrtam & ardelionem, imò (u) Schellhammerus, Conringii paraphraestes, ipsum appellat, hominem impurum & ineptum, monarcham rusticorum, quique potius insanire, quàm philosophari videri queat. (w) Alibi conqueritur Conringius, artem nostram multò majora capturam fuisse incrementa, nisi Germaniam tum temporis dementasset Paracelsus,

(q) Introduc. in art. med. cap. 2. pag. 53.

(r) loc. all. cap. 1. §. 13. p. 10.

(s) l. all. cap. 2. §. 20. pag. 53.

(t) loco proximè allegato.

(u) animadvers. in Conring. Introduc. ad cap. 1. p. 67.

(w) introd. Cap. III. §. 77. p. 3.

fus, monstrum hominis, in perniciem omnis melioris eruditionis natum. Neque pudet eundem Conringium, plane celebris (x) magi nomine ipsum profcindere, imò, ne quid dicam gravius, prorsus subdubitare, an (y) virum an verò daemonem ipsum esse existimet. Taceo reliquas acerbissimas, quibus utitur, loquendi formulas, omnia Paracelsica mera esse figmenta, nugari eundem, Paracelsi philosophia nihil esse absurdius, conspicuam esse ejusdem stultitiam, & quae sunt ejus farinae plura, quae impotens irae furor ipsi dictavit in calamum, quam ob causam etiam amarulento scripto severè, prout meruerat, castigatus est ab (z) Olao Borrichio: Quicquid verò sit, non possunt tamen jurati ejus hostes inficiari, ipsum multa praestantissima invenisse remedia pro domandis ac subjugandis morbis chronicis, quam postea supellecilem mirificè amplificaverunt Helmontius aliique, quorum mentionem fecimus, chymiatricam medicinam professi, atque adeo philosophos per ignem *κατὰ* *ἔξοχὴν* sese appellare non erubescerent. Optandum tantùm foret, in eorundem scriniis recondita imò sepulta mansisse eorundem arcana, nec ad pharmacopoeorum notitiam unquam pervenisse: Sic alienis plumis illi hodie non superbi- rent, neque fructus inventorum tantis saepè laboribus ac sudoribus partorum aliis prae-riperent homines ingrati. Discite hinc, o nostri, vestris prospicere commodis, & si quae possideatis arcanioris compositionis remedia, nolite propagare: Quàm primùm enim in vulgi notitiam pervenerint, statim non solum obvilescerent, sed & ab hominibus avaris & crumeni mulgis in abusum & usuras illicitas vertentur medicamenta praestantissima.

§. XVII.

(x) I. all. cap. 11. §. 17. pag. 380.

(y) Med. Hermet. Lib. I. cap. 1.

(z) Tract. de Hermet. Aegyptior. & Chemicorum Sapiencia ab Hermanni Conringii animadversionibus vindicata.

§. XVII.

Et quemadmodum ipsius pharmaciae, ita & pharmacopoeorum priscis temporibus longè alia fuit ratio: Antiquus enim pigmentarii, aromatarii, seplasiarii, medicamentarii, imò nonnulli eorum confectonarii, alii unguentarii dicebantur; Quos tamen omnes ab hodiernis pharmacopolis distinguere non erit difficile. Pigmentarii enim nudi erant mercatores, in simplicibus comparandis tantum occupati, à quibus postea medici, qui pharmaceuticam ipsimet tunc temporis administrabant, species medicinales emebant, praeparabant & aegrotantibus suis dispensabant. Seplasiarii verò, qui etiam interdum unguentarii appellabantur, videntur nomen suum accepisse à seplasia, foro Capuae, qui in usum pictorum, tinctorum & Unguentariorum varia pharmaca, pigmenta & suffimenta vendebant. Quia verò simul omnis materiae medicae apparatus venalis apud ipsos prostabat, nomen aromatariorum etiam acquirebant, adeoque eandem, quam nostri hodiè aromatarii & materialistae, (sit venia verbo barbaro) professionem exercebant, medicamentorum praeparatione & distributione constanter ipsis denegata. Et quod denique unguentarios speciatim attinet, eorum functionem in sola unguentorum praeparatione & venditione versatam fuisse, ipsa eorundem denominatio satis indicat: Unctionis enim actus admodum frequentabatur & aestimabatur ab antiquis: Quare etiam unctores peculiarem Gymnasii partem sibi vindicabant, elaeothesium sive *αλειπητήριον* vel Unctuarium appellatum, in quo, qui vel luctaturi vel alias exercitationes corporis subituri vel balnea ingressuri erant, ungebantur & redungebantur, sicuti non rationem tantum ungeri, sed & eos, qui ungebantur, unctionis materiam, & à quibus, & qua ratione unctionis actus adornabatur, fusè descripsit (a) Hieronymus Mercurialis. Ex quibus omnibus satis dispalescit, quod quidem hodierni
nostrum

(a) de art. gymnast. Lib. I. cap. 8. p. 33. 34. & 26.

nostri pharmacopœi in eo convenient cum pigmentariis antiquorum, quod universum materiae medicae apparatus in usum medicorum comparent, cum seplasiariis & unguentariis, quod pigmenta, suffimenta & unguenta in aliorum usus conficiant ac dividant, cum aromatariis & materialistis, quod etiam aromata & varia alia ad materiam medicam spectantia distrahant: Sed in eo nihilominus reliquorum omnium fortem longissimè superant, quod praeter materiam medicam, quam venalem aliis exponunt, ipsam quoque medicamentorum praeparationem ita sibi propriam vendicent, ut non solum aromatarios, hos eorum circulos turbantes, sed ipsos quoque medentes, elaborationi & dispensationi privatae medicamentorum incumbentes in jus vocare non vereantur.

§. XVIII.

Quàm injusta verò sit haec pharmacopolarum actio contra medicos, ex hæcenus dictis manifestum est: Demonstravimus enim, pharmaciam cum medicina antiquitus firmissimè fuisse combinatam, imò illam à medicis ipsis constanter administratam: Ostendimus insuper, pharmacopoeos uti olim, ita & hodiè considerandos esse tanquam personas medicorum administras, proprio Marte nihil fulcipientes, sed potius secundum leges ab ipsis praescriptas non solum medicamenta praeparantes, sed etiam formulas in aegrotantium usum componentes, quippe qui indolis tam simplicium quam compositorum penitus sunt ignari. Imò comprobavimus quoque, luxum immoderatum per universam Germaniam insolentius sese diffundentem, pharmacopoliis instructioribus originem dedisse, atque adèd per solam medicorum incuriam & indulgentiam factum fuisse, ut pharmacopœi, commodis suis inhiantes, medicamentorum compositionem ita ad sese pertraxerint, ut hodiè ipsos medicos, quos tamen tanquam primos artis pharmaceuticae inventores & antiquos possessores venerari deberent, non solum inde ar-

E
cere,

cere, sed etiam in jus vocare haud erubescant, si ab illis officinas publicas negligentius haberi & privatam contra remedium dispensationem urgeri animadvertant. Nos quidem reliqua pharmacopoeorum jura sive communia sive propria, in primis quae eorum dignitates, ab oneribus personalibus, imò & nonnullis realibus immunitates, jus praelationis in concursu creditorum, privilegia contra agyrtas, circumforaneos & aromatarios, & quae certum pharmacopolorum numerum in civitatibus majoribus concernunt, controversa hic non reddemus; Haec enim nihil ad nos: Tua autem, quod nihil refert, percontari desinas. Illud verò ab omni aequitate alienum nobis videtur, pharmacopoeis eam hodiè indulgeri licentiam, ut medicos ipsos in jus vocare, & medicamentorum praeparationem pariter ac dispensationem ipsis prohibere permittatur. Ostendenda namque jurium horum origo & vis obligandi. Equidem ad (b) Constitutiones Siculas, quarum ortum in Rogerium I, utriusque Siciliae Regem & Salerni Principem uti & Fridericum II, Imperatorem nonnulli referunt, quod attinet, dubito, an illae allegari queant, pro confirmandis juribus pharmacopoeorum modernorum. Quid enim ad nos leges Regum Siciliae regni que Neapolitani? Poterant eae quidem obligare medicos Siciliae regum potestati ac ditioni subjectos, non verò item medicos Germaniae nostrates. Ponamus autem, habere constitutiones istas Siculas vim obligandi etiam medicos modernos, unde quaeso est, quod reliqua sanctionis Fridericianae momenta non aequo rigore hodiè observentur? Quare v. g. à praxi medica non arcentur, qui integrum triennium studio Logicali non infuserunt: Id enim lex tertia Constitu-

---

(b) Supervacaneum judicavimus, dictas Constitutiones Siculas integras hic excerptare: Verbotenus enim legi possunt in Frid. Lindenbergii Codice LL. antiquarum Lib. 3, tit. 34. de probabili experientia Medicorum.

stitutionis dictae expressè efflagitat, cujus verba, licet parum Ciceroniana, hic tamen integra adponam: *Quia nunquam sciri potest scientia medicinae, nisi de scientia logica praescribatur, statuimus, quod nullus studeat in medicinali scientia, nisi prius studeat ad minus triennio in scientia logica: Post triennium, si voluerit, ad studium medicinae procedat - - - - - Post quod, & non ante, concedatur sibi licentia practicandi, examinatione juxta curiae formam praehabita & nihilominus recepto pro eo de praedicto tempore studii testimonio magistrali.* Quàm curta verò domi supellex foret plurimis medicinae Candidatis, si scientiae suae Logicae in examinibus publicis rationes reddere deberent! Specimina inauguralia toto die demonstrant, quod sacraria artis rationalis ne a limine salutaverint, multò minus secundum sanctionis Fridericianae tenorem in eadem integrum triennium consumserint. Cur praetereà ad praxin chirurgicam hodiè admittuntur, qui anatomiam corporum humanorum nunquam vel primis degustarunt labris, sed praeter tonsuram barbaram & venaesectionis vel cucurbitularum administrationem nihil intelligunt, contra expressa ejusdem legis verba: *Salubri etiam constitutione sancimus, ut nullus chirurgicus ad practicam admittatur, nisi testimoniales literas offerat magistrorum, in medicinali facultate legentium, quod per annum saltem in ea medicinae parte studuerit, quae chirurgiae instruit facultatem, & praesertim anatomiam corporum humanorum in scholis didicerit, & sit in ea medicinae parte perfectus: Sine qua nec incisiones salutariter fieri poterunt, nec factae curari.* Quare porrò secundum tenorem legis ultimae Confectionarii (pharmacopolae) sacramento corporaliter praestito non amplius obligantur, ut electuaria, syrupos & alias medicinas conficiant NB. in praesentia juratorum? Et si contra fecerint, cur non amplius publicatione bonorum suorum condemnantur? Quis verò hodie in actiones pharmacopoeorum animadver-

tit, aut iisdem pollicem premit? Et quid denique sibi volunt vocabula *stationis propriae*, quae potissimum urgent, qui pharmacopoeis eorundemque iuribus favent: *Non contrahat societatem cum Confectionariis.* - - - - *Nec ipse etiam* (medicus) *habeat propriam stationem*: Si enim per stationem propriam intelligatur officina publica, variis syrups, electuariis, conservis, magisteriis, speciebus, conditis aliisque confectionibus majoribus, mirabili saepè ac ridicula contrariorum commixtione confarcinatis superbiens, facile concesserim, abhorrere ab officio Medici, institorem vel mercatorem agere, aut in officina quadam publica syrups, electuaria &c. venalia exponere. Ut verò sanitati hominum consulatur, pomposo isto ac propemodum prodigioso remediorum apparatu planè non est opus: Siquidem ad praxin medicam feliciter instituendam sufficit, medicum paucorum quorundam, dummodò fidorum simulque exploratas vires habentium remediorum notitia instructum esse, quae si cautè, prudenter ac circumspectè dirigat, affatim habebit, unde sanitati hominum prospiciat: Luxu enim & voluptatibus eorundem servire, nec medicum nec pharmacopoeum decet.

§. XIX.

Ex quibus omnibus meridiana luce apparet clarius, non posse hodiè pharmacopoeos nostros vel minimum petere patrocinium causae suae injustae contra medicos ex citatis Constitutionibus Siculis, utpote quae ne verbo quidem meminere, medicos nulla penitus medicamenta domi praeparare, multò minus eadem in aegrotantium suorum usum privatim dispensare debere: Quam privatam medicamentorum selectiorum dispensationem commendarunt ab omni tempore medici toto orbe celeberrimi, quos inter nominasse sufficiat vel solum *Danielem Ludovici, Medicum Ducalem Saxo-Gothanum*, dum viveret, *famigeratissimum*, qui

(c)

(c) peculiari dissertatione argumentum hoc acri sed simul judicioso stylo profecutus est, inprimis verò notari merentur verba, quae (d) introductione in *pharmaciam moderno seculo applicandam* leguntur: *Praecideretur* (inquit) *admodum occasio* (intellige privata hac medicamentorum dispensatione ab ipso medico instituta) *qua empirici, minus alias plerisque in locis coerciti, inprimis autem polipragmones pharmacopolae, divulgatis & arreptis per vulgarem receptissimum elegantioribus aut praesentioribus specificis, polyphrestis, eorumque formulis vel adhibendi modis* (quali patientiorem adhuc fenestram nacti) *ed elatius ac impudentius per existimationis nostrae stragem, ad plebejorum plausum nummorumque capturas magis magisque in posterum grassari possent, pharmaceutici apparatus possessores, provisosari aut quique tandem dispensatores, tot supervacaneis expensis atque laboribus admodum sic eximerentur. Ipsi tandem medici magnam antiquae auctoritatis ac libertatis partem hinc recuperarent; Ac amplius adeò Dispensatoriorum arbitrio formulisque inibi authenticatis* (saepe non sine multis confusionis incommodis) *alligarentur, sed ad singularia quorundam seu selectiora quaedam, campo hic longè liberiori excurrere possent.* In eadem sententia nobiscum versatur (e) Schellhammerus, qui non citra rationem vehementer contendit, nullo jure nullove civium commodo fieri, ut hodie quibusdam in locis medici ab omni pharmaceutica praeparatione tanta severitate arceantur, ut ipsis nihil prorsus sui juris maneat integrum, jubeanturque vel maximè arcanas quoque praeparationes sibi proprias & nonnunquam satis difficiles aliorum, *Φαρμακευτικῆς* saepe non satis periculum fidei committere: Cum contrà per universam Saxoniam

E 3

niam

(c) de privata remediorum dispensatione.

(d) praefat. in *pharmac. mod. sec. applicand.* p. 6. & 7.

(e) *paraphras.* in *introd. Conring.* Cap. I. §. 12.

niam superiorem & plurimis aliis in locis ac regionibus, medici suo jure utentes & laudabilem veterum morem reducetes, magnam medicamentorum ac praecipuam partem sibi vendicent. Hisce meritissimo quoque jure annumerandus est Excell. D. (f) Stahlius in nuperrimo Propemptico inaugurali, ubi, quae ad controversiam hanc elucidandam & componendam faciunt, solidissimè discussit.

§. XX.

Videamus autem argumenta praecipua, quibus suffulti officinarum pharmaceuticarum publicarum Patroni earundem auctoritatem, utilitatem ac necessitatem in Republica stabilire conantur, quos inter non postremū occupat locum (g) Conringius, qui cum medicinae Galenicæ totum sese consecrasset, ac proinde in Paracelsum & remedia chymica ab ipso introducta dirissimas evomeret contumelias, non debebat non officinarum publicarum auctoritatem quocunque modo defendere, praepriis posteaquam ipsemet easdem non exiguo compositionum Galenicarum numero locupletaverat. Quamvis enim ipsemet in dubium vocare nequeat, multa non solum per negligentiam, sed etiam dolosè fieri in officinis publicis non ferenda, multò minus laudanda, quin potius gravissimos errores circa medicamentorum praecipuè generosorum compositionem committi: Attamen nec ipsum quoque medicum, praxi potissimum prolixæ implicitum, licet suâ ipsius manu medicamenta paraverit, omnem ejuscemodi culpam, errores & peccata praecavere posse, subjungit. Ast extantiora sunt pharmacopoeorum errata, quae in praeparatione medicamentorum mercurialium & antimonialium commiserunt, quae licet non exaggeremus, aut, ut vulgò loqui amant, ex musca faciamus elephantum, tantam tamen in sanitatem & vitam hominum stragem ediderunt, ut mitiorem explicationem

---

(f) de Privata medicamentorum dispensatione.

(g) de Med. Hermet, Lib. 2, cap. 8, p. 293.

tempestate neminem fugit. Multò verò minus metuedum, ne medici suo tantum arbitratu pro vilissimis quibusvis remediis crumenas aegrotantium emuncturi sint: Sunt enim illorum plerique generosi, liberales, ad commiserationem proni, saepius dant, rarius accipiunt, uno ut me expediam verbo, ad opera misericordiae exercenda promptissimi. De moderatione verò taxarum, uti vocant, medicinalium, semper quidem locuti sunt cordatiores medici, sed surdis ac mutis narravere fabulas, & veluti alienos & ignotos DEOS nunciassè visi sunt, sicuti graviter conqueritur in erudita sua de moderamine taxarum dissertatione Vir integerrimus Daniel Ludovici. Illae namque, quae in pharmacopoliis hodieque vigent, taxae omnem christianam charitatem usque adeò transcendunt, ut pro decem imperialibus facillè lucrentur pharmacopoei centum, quantas tamen usuras etiam abjectissimus & maximè avarus Judaeus abominaretur. Interim durissimis hisce legibus colla sua submittere coguntur Clerici aequè ac Laici, nobiles aequè ac ignobiles, divites pariter ac pauperes, qui ultimi sive evadant sive satis cedant, à pharmacopoeo ejusque vexis nullibi tuti sunt: Priori enim casu diu laborandum, algendum ac sudandum, antequam avaritiae pharmacopoei satisfiat; Posteriori verò casu inevitabile posteris onus relinquitur, ostiatim stipem colligendi & hoc extraordinario medio placandi pharmacopoeum auri cupidum, nullasque aequitatis aut christianae charitatis leges attendentem. Neque tamen propterea eundem in jus vocare licebit, tanquam qui aestimavit sua medicamenta secundum normam taxae sibi praescriptam: Imò, ut quid dicam amplius, cui leges etiam civiles jus praelationis in concursu creditorum liberaliter indulgent, ut JCtis notum est.

§. XXII.

Quae omnia cum ita, uti diximus, comparata sint, spontè consequitur, Rempublicam officinis pharmaceuticis talibus,

bus, quales hodiè sunt, commodè carere posse: Satis enim demonstravit sæpius laudatus Ludovici, quod pharmacopoli illa instructiora infinita supervacaneorum & inutilium, immensa incommoda, labores & expensas pharmacopolis ipsis, confusionem medicis & expensas aegrotis causantium, copia exundent, & quidem citra ullum reale commodum aut ullam urgentem necessitatem. Cur enim ex omnibus mundi angulis tanta cum sollicitudine conquiruntur exotica, cum sæpius natale solum aequè efficacia aut efficaciora proferat vernacula, nullis ferè sumtibus comparanda: Quam proinde supervacua prodigaliter non citra rationem vehementer reprehendit (h) Salmasius his verbis: *Medicina non contenta remediis indigenis & inventu facilibus, officinas capturae suae instituit & instruit, petitis ex Arabia & India mercibus, insalubri annona praestinandis, quo carius homines pereant, quibus non licet jam mori gratis. Rudiores illam & antiquam medendi methodum, quae simplicibus constabat medicamentis & parabilibus, nec compositiones & mixturas externorum inexplicabiles agnoscebat, eandem ubique Plinius constituit cum herbaria, & distinguebat ab illa quae stuaria arte, quae per morbos & mortes salutem sibi petit.* Et cui quae so bo- no his etiam vernaculis potissimum cognitis & vires exploratas possidentibus tot substituuntur sub uno genere symbolizantia aut aequipollentia? Et si ad specialia descendere velimus, cui quae so usui subserviunt tot aquae destillatae non vegetabilium saltem, sed & mineralium & animalium, quae praeter phlegma insipidum & inodorum nihil continent, unde etiam rancorem facile contrahunt, & proinde tanquam inutilia magmata rejiciendae sunt? Exemplo esse possunt aquae destillatae plantaginis, sempervivi, albuminis ovarum, burisae pastoris, caponis, carbunculi cum moscho & sine moscho, cordis cervi cum vino, cuscuthae, endiviae, equiseti, hederisae terrestris, lactucae, malvae, pilosellae, portulacae, taraxaci, tormentillae, verbenae aliorumque plurium,

F

quae

(h) Proleg. in Libr. de homonym. hyl. Jatr. p. 14.

quae praeter saporem herbaceum, acerbum & nauseabundum nihil in recessu habent. Ut jam nihil dicamus de aquis compositis cordialibus, ant-apoplecticis, anti-hystericis, anti-podagricis, ant-epilepticis &c. hujus vel illius celebrioris practici nomen prae se ferentibus, quarum pleraeque vel magnificis suis promissis excidunt, vel inconsideratam talem plurium simplicium confusionem & compositionem non efflagitant. Si porro inutilem illam sarraginem magisteriorum, ex animalibus potissimum & marinis paratorum & supervacua saepe caritatem inducentium, quale v. g. est magisterium margaritarum orientalium, ex officinis ejiceremus, quam contractam rursus haberemus materiam medicam & quam bene consulere aegrotantibus? In horum enim omnium locum maximo cum fructu unum vel alterum ex vulgatissimis absorbentibus commodè substitui potest, quia artificiosa illa magisteria suorum simplicium, ex quibus parata sunt, virtutes longissimo post se intervallo relinquunt.

§. XXIII.

Quantis porro, ut pharmacopoliorum publicorum incommoda in compendio veluti sistere pergamus, non parcemus sumptibus ac vasis pretiosis, si tot syrupos, eclegmata, oxyfacchara, Rob, conservas, electuaria, condita ejusque generis remedia plura, negotiosis potius mulierculis relinquenda, ex officinis exturbaremus, utpote quae cuncta hodiernae medendi methodo minus quadrare videntur, sed singula tamen suis in loculis reponenda sunt, solummodo ut pharmacopolium appareat instructius, nihilque desideretur, quod pompam & voluptatem augere vel promovere queat. Et quid denique de theriaca Andromachi, diascordio Fracastorii, michridatio, philonio Romano aliisque compositionibus majoribus dicemus, de quarum plerisque optimo jure pronuntiavit Ludovici, quod nulla vel exigua ingredientium proportione genuinorumve componendi praeceptorum ratione habita, coelum terrae, frigida calidis, humentia siccis, stringentia aperientibus atque purgantibus, aperitiva obstru-

enti-

entibus, inertia & imbecillia probatis ac praesentaneis, culinaria medicamentosis, fera drasticaque debilibus atque benignis, pretiosa vilissimis, durabilia horariis & brevi fatiscen-
tibus vel corruptionem suam sentientibus, amarissima praedulcibus &c. citra solidam quandam rationem & necessitatem invicem commixta exhibeant? Similis est conditio tincturarum, essentiarum, elixiriorum, spirituum saliumque fixorum aeque ac volatilium, quorum omnium tantus in officinis numerus prostat, ut, quid eligere debeat medicus, prorsus anceps sit & incertus. Et quis denique Augiae illud stabulum penitus repurgabit? Apparet interim clarissime, modernam medendi rationem, ejusmodi instructiorem medicamentorum suppellectilem in officinis publicis continuo asservendam non exposcere, sed universam materiam medicam cum summo & medentium & aegrotantium commodo in arctos admodum limites constringi posse, sicuti numerum non infelicia ejus rei specimina edidit Celeberrime non infelicia ejus rei specimina edidit Celeberrimus Valentinus, Academiae Hasso-Giessenae Professor, atque ostendit, paucis remediorum quaternionibus totam praxin medicam felicissime administrari posse & per consequens officinis publicis non esse opus.

S. XXIV.

Posse itaque artem medicam paucis, iisque selectioribus, nec multo labore parandis remediis esse contentam, hoc potissimum argumento est, quod antiqui medici, prout jam antea indicavimus, per multa secula praxin medicam feliciter exercuerint, & interea tamen officinis pharmaceuticis constanter caruerint. Et quis ignorat, plerosque medicos Helvetiae & Belgii foederati, neglectis officinis publicis, privatae remediorum dispensationi vel hodiernum indulgere? Quem eundem morem in plurimis quoque Germaniae nostrae locis laudabili magistratus indulgentia tolerari videmus. Neque enim per rei naturam possibile est, pharmaciam à medicina separare: Unde eleganter iterum (i) Salmasius eadem de re

F 2

in

(i) Prolegom. in Libr. de homonym. Hyl. Jatr. p. 14.

in sensum nostrum loquitur: *Profectò herbariae rei ratio, sicut eam tractat medicus, non potest sejungi à medicina: Tolle suas herbas illi, aut quibus utitur herbarum loco, artis κατάλωσιν ipsi imperabis; nec secus id erit, quam si coria subtrahas coriario aut ligna sàbro lignario. Ego verò herbarum inquisitionem à medendi professione non separaverim, quatenus hanc ipsam profitetur quoque, nec sine hac munus suum tueri potest* Accedit, multos eosque fatis nonnumquam impetuosos affectus spontè restitui absque ullis remediis externis, prolixo artificio comparandis, sola Naturae medentis ἀνοικεατία: Quo casu iterum pomposo medicamentorum apparatu & consequenter instructioribus pharmacopoliis non indigemus. Quare etiam celebriores quivis pragmatici ab omni tempore selectiorib; quibusdam compositionibus indulserunt, quas rusticis aliisque mediae conditionis hominibus privatim summo cum emolumento dispensarunt, ditioribus verò formulas praescripserunt & ad officinas relegarunt, magis tamen, ut absurdis aegrotantium, tale quid efflagitantium, votis morem gererent, quàm ut ulla urgente necessitate se eò compelli animadverterent: Qui insuper multiplici eaque non inutili dicerunt observatione, plerosq; morbos magnam remedium quantitatem aut frequentem eorundem mutationem, multò minus copiosam assumptionem non admittere aut pati, sed non rarò inde exacerbari vel in deterius verti. Adeò ut ridicula illorum practitorum conamina fatis mirari nequeamus, qui uno saepius die non contemnendam pulverum, potionum, tincturarum, essentiarum aliarumve similium mixturarum quantitatem, suis aegrotantibus deglutendam praebent, hoc ipso certissime aut suam ignorantiam aut turpers lucrendi cupidinem, honesto viro indignam, prodentes: Cujus ultimi potissimum vitii manifestam suspicionem abalienare à se vix poterunt medicinae Doctores, qui officinas pharmaceuticas publicas aut ipsimet possident, aut ab aliis conductas administrant. Quae enim inscitia sua causati sunt damna vel ministri vel famuli, aegrotantes nolentes volentes refarcire coguntur.

§. XXV.

Atque eadem haec pharmacopoeorum ignorantia, quam in legitimè remedium praeparatione ubiq; conspiciendam praebent, potissimum si ministris vel famulis negotium istud imprudentius relinquatur, novum superpeditat argumentum medicinae practicae, quò minus ignavis ejusmodi hominibus aut suam famam, aut, quod carius merito aestimandum, aegrotantium suorum sanitatem & vitam temerè concedant. Memini, ex 15. granis mercurii dulcis, quae medicus praescripserat, puerum 16. praeter propter annorum brevi post vitam cum morte commutasse, cunctis indicis & sym-

pto-

ptomatibus haud obscurè innuentibus, mercurium dulcem ritè praeparatum, & sufficienter, prout regulae artis efflagitabant, sublimatum non fuisse, licet simul negari nequeat, in dosi ipsium quoque peccasse medicum. Simile quid contigit matronae cuidam nobili in Belgio foederato, quae cum loco purgantis, cui medicus mercurium dulcem indiderat, ab imprudenti pharmacopola accepisset mercurium sublimatum corrosivum, prote-nus in ingentia & intolerabilia ventris inferioris tormina incidit, horrendasque excretiones passa fuit: Quae omnia licet tandem industria medici fuerint sopita, incidit tamen postea eadem matrona in fluxum alvi chylosum & atrophiam lethalem, ex qua aliquot post menses misere perit: In cuius cadavere dissecto interior intestinorum substantia ipsaq; oscula vasorum lacteorum ulcerosa crusta testa ac veluti incrustata deprehendebantur, adeo ut per ea chyli distributio fieri nequaquam potuerit, unde postmodum atrophiam & chylosae materiae excretio. Non jam dicam electioliquis pharmacopoeorum erroribus, quos circa medicamentorum electio-nem, quantitatem & usum committere solent; Eos enim diligenter annotan-que ita & medicum & aegrotantem turpiter defraudant: Sua enim quemlibet conscientia facile convincet, num officio suo satisfecerit, nec ne? Illud tamen hoc loco silentio praetereundum non est, quod & ipsi pharmacopoei in ipsam praxim medicam impudenter non miculos aliorum turbeat & in ipsam praxim medicam impudenter non minus quam audent involent, ignari interea verae morborum historiae & sanioris verisque aegrotantium circumstantiis competentis medendi metho-di. Ex innumeris igitur incommodis, quae trivialis illa & recepta formulas in pharmacopolia mittendi consuetudo parit, non infimum quoque locum meretur, quod innumeri hac ratione producantur temerarii non minus quam arrogantes empirici ac spiritus artis filii, qui nulla prorsus temporis reliarumque circumstantiarum rationali ratione habita indifferenter talia remedia, quorum vires & applicandi rationem non intelligunt, audent arri-piunt aliisque obrudunt: Et licet negotium non aequè feliciter semper suc-cedat, non deest tamen occasio errores palliandi aut iisdem fucum quocun-que modo inducendi.

§. XXVI. Ex his verò omnibus hoc tandem deducimus conclusa-rium: Tunc demum medicos iterum fore felices, si pharmacopoeias anti-quam conditionem redactis, ipsimet medicamenta sua componant & com-posita pro arbitrio dispensent, utpote quibus hoc pleno jure competit, cum exactiorem simplicium aequè ac compositorum prae illis habeant no-titiam. Quando verò, regeret fortè quis, illucescent tandem felicia illa tem-
 F 3
 pora

(k) Quaest. medico-legal. Lib. VI. Tit. I. quaest. 10.

pora? An forsitan ad calendæ Graecas? Nequaquam: Sed ausim promittere, cras vel perendiè illud eventurum, dummodò ipsimet medici salutaribus consiliis aures auscultatrices praeberè non dubitaverint. Neque enim ad finem hunc obtinendum opus est multis technis vel artibus Machiavellisticis, ut pharmacopœis de injuria sibi illata conquerendi occasio suppeditetur; sed simpliciter jure suo frui opus tantùm est medicis. Omnia tamen studio his potissimum enitendum est, ut commune illud disterium, quasi in re chymica & pharmaceutica ipsis pharmacopœorum famulis imperitiores sint, à sese amoliantur, & proinde studio pharmaceutico-chymico toto pectore incumbant, ut non solum ipsimet omnes errores in præparatione medicamentorum committi solitos sedulo evitent, sed alios quoque errantes in viam reducant. Quare in primis Professores in Aca-
demiis, quibus professio chymica & pharmaceutica publicè injuncta est, eò omnes intendere debent nervos, ut medicinae, Studiois curae suae concreditis, principia artis hujus solidè inculcent, rationes processuum philosophicas clarè exponant, cautelas circa providam processuum elaborationem observandas dextrè ostendant, tandemque in sua quoque Elaboratoria deducant, ut ipsimet manus admoveant operi, atque ita, quid in elaboratione processuum chymicorum fieri soleat, oculis suis usurpent. Quae methodus si negligatur, & solis tantùm discursibus insistatur, multa quidem de principiis artis subtiliter disserere, de processibus eorundemque rationibus deblaterare addiscent, sed intereà ad ipsùm tandem opus admoti ipsis aniculis in destillandis v. g. aquis vegetabilium erunt imperitiores, imò adspirantes aliquando ad praxin clinicam quadrata rotundis, rotunda quadratis dulcia acidis, oleosa aquosis, summa imis, ima summis miscebunt, sicque non solum peritioribus risum movebunt, sed etiam ipsis pharmacopœorum famulis ludibrio sese exponunt, quorum tamen auxilio prorsus non habebunt opus, si ipsimet chymiae & pharmaciae sedulo invigilaverint. Ad eundem verò finem consequendum certius adhuc aspirabunt, si Practici nullas amplius formulas, quas Recepta communiter vocant, in pharmacopolia mittant, sed remedia longo tandem usu approbata privatim aegrotantibus suis dispensent: Sic enim successu temporis remedia, quae venalia ibi exponuntur, obsolescent, electuaria & syrapi &c. pyxidibus conclusi rancorem & situm contrahent, & proinde vel paucos vel nullos emptores invenient. Adeoque via hac plana & expedita pededentim in pristina sua jura eorundemque possessionem restituentur medici, quam via aperta juris nunquam alias acquisivissent, ipsi verò pharmacopœi in antiquos suos cancellos, materiam medicam comparand, eandemque in mentium usum distrahendi constringentur. Neque verò propterea iustas habent causas inutilibus querelis lacessendi aures magistratus, quia omni ordinationum medicinalium auctoritate posthabita, ipsi ipsaeram suam saepius temerè transiliunt, & cum damno aegrotantium in praxin medicam sese immergunt, à qua tamen ut abstineant, severè prohibentur

tur

tur. Neque tandem de felicibus horum consiliorum successibus desperandum est, quia jam hinc inde manifesta ejus rei vestigia leguntur, quae si & alii prudenter & circumspectè calcaverint, de prospero eorundem eventu non est dubitandum. §. XXVII.

Futilis proinde nulliusque momeati est objectio, medicorum conditionem hac ratione pejorem, eorundemque munus ignobilius esse futurum, si rei pharmaceuticae ipsimet incumbere non vereantur: Quandoquidem propterea ars medica apud Romanos ad solos (l) servos & liberos fuerit ablegata, tanquam homine ingenuo indigna. Futilis, inquam, est objectio; Praeterquam enim, quod pharmacia praeis temporibus solis privatorum cancellis conclusa non esset, sed à Regibus quoque excoletur, quales fuerit Mithridates, à quo famosam illam mithridatii compositionem adhuc hodie habemus, & Demetrius, Macedoniae Rex, cujus pariter compositiones nomen ejus immortalis famae consecrârunt: Falsum quoque est, omnes medicos, artem suam Romae exercentes, servilis fuisse conditionis, quamvis interea quosdam illorum, ex gr. Antonium Musam &c, servos fuisse non negaverim; Obstat enim editum Iulii Caesaris, qui secundum (m) Suetonii testimonium omnibus Romae medicinam exercentibus jus civitatis liberaliter indulgit, ut & alii allicerentur, & Romae domicilium suum figerent: Quod idem privilegium in gratam beneficii ab Antonio Musa L. sibi exhibiti memoriam postea amplificavit ejus successor, Augustus, &, prout refert (n) Dio Cassius, non solummodò Antonio Musae, sed & omnibus reliquis Medicis libertatem concessit annulum aureum gestandi, eosdemque munerum civilium & publicorum (o) immunitate donavit, &, prout addit

(P)

(l) Conditionem omnium medicorum Romae fuisse servilem, non solum Pignorius de Servis p. 70. & Titus Popma de Servis p. 31. sed etiam Robertellus asserunt; quem tamen ultimum satis refutavit Jacobus Sponius Miscell. erud. Antiq. p. 144. atque ostendit, plerosque ingenuos aut saltem liberos fuisse, qui praxin Romae exercentur, non tantum ex peregrinis, v. g. Graecis, sed & Romanis ipsis. Quis enim negabit, Cornelium Cellum fuisse Romanum? Quis idem de Scribonio Largo aliisq; vocabit in dubium? Et quis patietur sibi persuaderi, Servum VI. Virum Romae fieri potuisse, quae dignitas inter primaria civitatum officia referebatur? Et quis non potius inde indubitatum status ingenui argumentum ac testimonium desumeret?

(m) in Vita Caesaris.

(n) Libr. 53.

(o) Hujuscemodi munerum publicorum immunitatem primis universo medicorum ordini indulgit Augustus, quae postmodum conservata est medicis, rescriptis Vespasiani & Hadriani aliorumque Imperatorum Romanorum. Vid. l. ult. ff. de munerib. Donec tandem secutus est Claudius Galenus sub Commodò, qui pari ratione Romae summos honores consecutus

tus

(p) Suetonius, ipsi Musae statuam aeneam juxta signum Aesculapii Senatus Urbis populisque Romanis erigendam curavere. Taceo, quod, qui primi Romae artem exercere medici, secundum testimonium Plinii fuerint graeci, liberi homines, quales fuere Archagatus & Aesclepiades, de quorum primo (q) Plinius ita loquitur: *Casius Hemina &c.* Aliae enim Romanis, nationi bellicosae & finibus Imperii amplificandis tantum intentae, erant rationes, quare medicinam negligerent, exterisque relinquerent, quam quod eandem ingenui hominis conditione indignam judicarent, atque adeo ad solos seruos vel liberos relegarent. Sed haec prolixius discutere non est hujus loci, praesertim cum (r) id alia occasione jam factum fuerit.

§. XXVIII.

Sufficit interim, me ex ipsis antiquorum monumentis clare demonstrasse, medicos fuisse, qui pharmaceuticam primi invenerunt & primi quoque exercuerunt, ac proinde Reipublicae commodis utilius consuli non posse, quam si denuò cum universo medicinae corpore uniat & pharmacopoei intra antiquos suos limites constringantur: Ita enim habebunt deum, quod de felicitate artis suae sibi gratulentur medici. Et quamvis in ea, qua vivimus, morum & hominum corruptione, felicia ista tempora vix videantur esse speranda, quibus faustos horum consiliorum, sola etiam simplicitate sese commendantium successus videamus. Attamen officinas istas publicas majora quotannis decrementa esse passuras, praesens earundem conditio non patitur nos dubitare. Id quod eò adhuc certius eventurum esse haud vanè auguramur, si Studiosi medicinae sub fideli Professorum, talibus in rebus exercitatorum, manu ductione chymiae & pharmaciae totis viribus in Academiis incuberint, & ad praxin tandem admoti privatam medicamentorum dispensationem suis aegrotantibus prudenter commendaverint, parum curantes, licet eo ipso crabrones acriter irritaverint: Semper enim & abunde habebunt, unde vitam suam *bonestè* tranfigant, dico, *bonestè*: Ad vitam enim *bonestè* tranfigendam multo & pomposo apparatu opus non est.

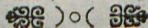
F I N I S.

tus est, imò & statua posita immortalitate donatus. Post Commodum denique Severus medicis addidit annonas ex publico: Vid. Gothofred. in J. Medicos. C. de Prof. & Med. Lib. 10. Fuerunt autem in primis ex medicis, qui immunitatem omnium munerum civilium acquisiverunt Archiatri aut ex Archiatri, qui medendi sparta defungebantur in comitatu Principis: Vid. l. 6. C. de Prof. & Med.

(p) in Augusto cap. 59. & 81.

(q) Histor. Natural. Lib. XXIX. c. 1. p. 252. Casius Hemina &c.

(r) Epistola gratulatoria ad D. D. Hirschmannum Inaugurali ejus disputationi de Natura Pestis annexa.

00 A 6348

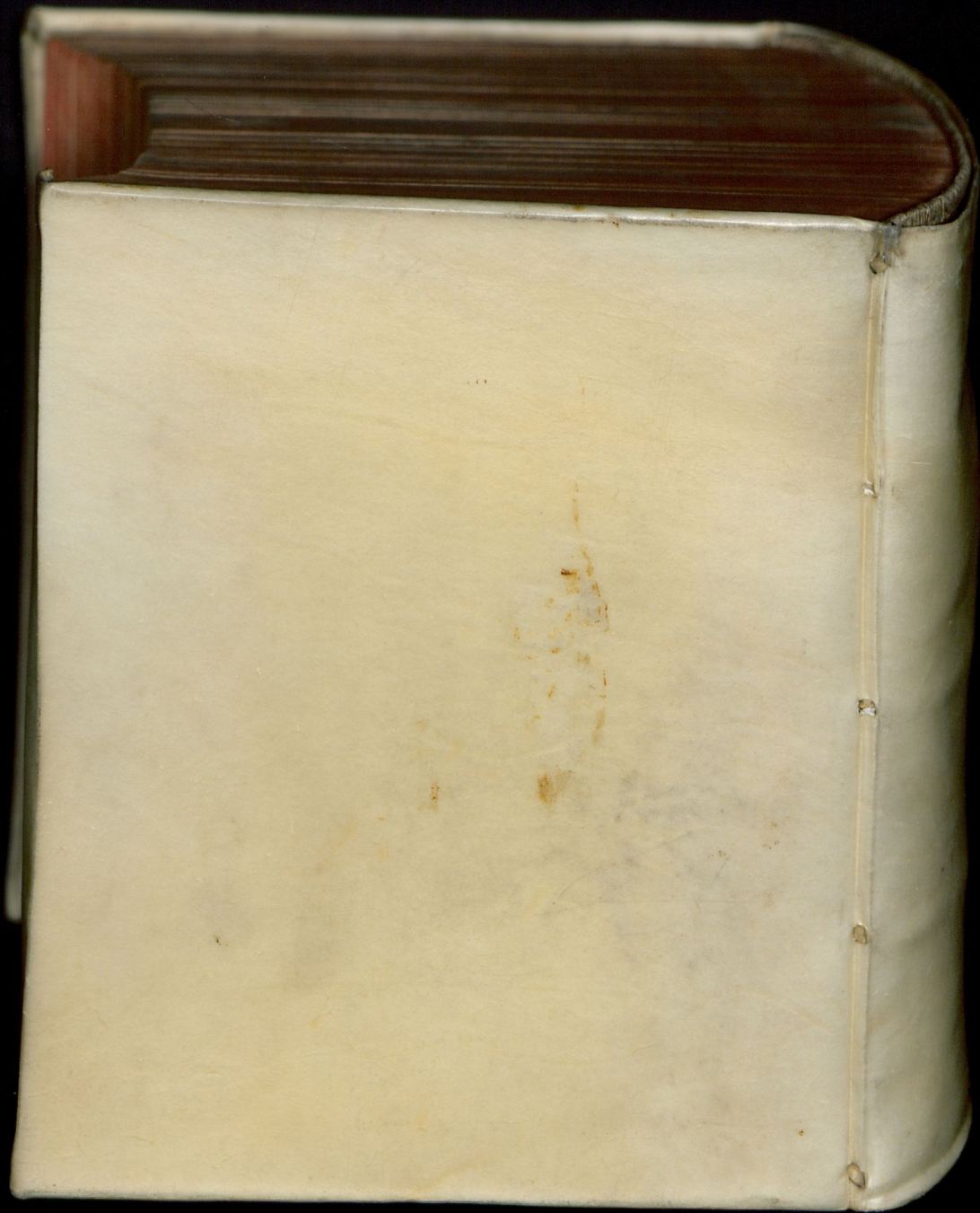
ULB Halle 3
002 927 950

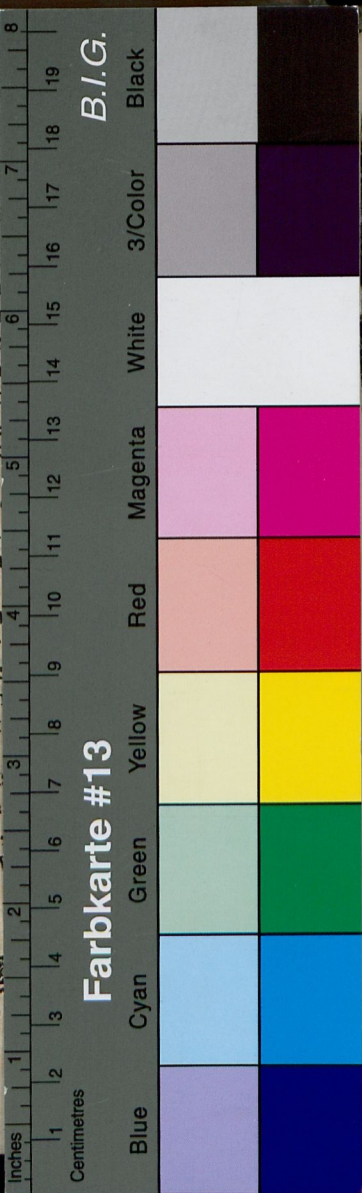
V377
Retro ✓

DISPUTATIO MEDICO - FORENSIS,
De
**MUTILO MEDI-
CINAE CORPORE RE-
SARCIENDO, PER CHIRURGIAM
ET PHARMACIAM POSTLI-
MINIO REVOCANDAS,**

Quam

Aspirante Divini Numinis Gratia,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIAE, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO, SUPREMI JURIS PRINCIPE ARAUSIO-
NENSI, caetera,

&
GRATIOSO AMPLISSIMAE
FACULTATIS MEDICAE CONSENSU
IN ACADEMIA FRIDERICIANA
ad diem 22. Junii A. MDCCIX.

H. L. Q. C.
Publico Eruditorum Examine subji-
cient

PRAESES
ANDREAS OTTOMAR GOELICKE,
MED. D. ejusdemque PROF. P. EXTR.

&
RESPONDENS
CHRISTIANUS KNAUT, Hall. Magd.

HALAE MAGD. LITTERIS CHRIST. HENCKELII, ACAD. TYP.